

324.124

9412๓

๕.3

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ปริญญาโท

ของ

จิตต์ผจง สุระตุงคะ

20 ต.ค. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เนื้อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

ธันวาคม 2536

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

190583

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ.ดร.สชาติดา สธรรมรักษ์)

..... กรรมการ

(ดร.จารุวรรณ สกกุล)

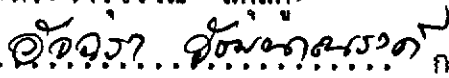
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ.ดร.สชาติดา สธรรมรักษ์)

..... กรรมการ

(ดร.จารุวรรณ สกกุล)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา นลสุวรรณ)

วันที่ .. 29 .. เดือน .. กันยายน .. พ.ศ. 2536

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาติ
สุธรรมรักษ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโท อาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกลคุ
กรรมการควบคุมปริญญาโท ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาค้นคว้า ตลอดจนการ
แก้ไขปรับปรุงสำนวนภาษาในการเขียนเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อัจฉรา
วัฒนารงค์ กรรมการสอบ ซึ่งได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขให้ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สมสรร วงษ์อยู่น้อย อาจารย์ ดร. สมสุข
จิระนิจิตร์ รองศาสตราจารย์ ดร. วัลลภา เทพพิลดิน ณ อุษยา รองศาสตราจารย์สุภาพรรณ
โคตรจรัส และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชาญชัย ศิริวัฒน์ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ
ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอขอบคุณ คณบดี อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคลทั้ง 7 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช
คณะคหกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยี
การเกษตร และคณะศิลปกรรม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้
ปริญญาโทฉบับนี้สมบูรณ์

ขอขอบคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ อาจารย์ปราโมทย์ สุขะตุงคะ และเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน
ที่ทำให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยอยู่เสมอ จนทำให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี และบุคคลอื่น ๆ ที่
ไม่สามารถกล่าวนามได้หมดที่มีส่วนช่วยเหลือให้ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มขึ้นมาได้

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญาโทฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้บุคคลและสถาบัน
ผู้มีพระคุณที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

จิตต์มจง สุขะตุงคะ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลังและสภาพปัญหา	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
	ความสำคัญของการวิจัย	6
	ขอบเขตของการวิจัย	7
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
	สมมติฐานของการวิจัย	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี	10
	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	13
	คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ	16
	คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ	16
3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
	การจัดกระทำข้อมูล	46
	การวิเคราะห์ข้อมูล	47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	63
	กลุ่มตัวอย่าง	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
	การวิเคราะห์ข้อมูล	64
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
	อภิปรายผล	65
	ข้อเสนอแนะ	70
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	72
	บรรณานุกรม	73
	ภาคผนวก	82
	ภาคผนวก ก หนังสือนำและแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา	83
	ภาคผนวก ข หนังสือนำและรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม	92
	ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	95

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ที่ปรึกษาและ นักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นรายด้าน	98
ภาคผนวก จ ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษามีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย	108

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ	43
2	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนที่สมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ ..	47
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน	53
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านบุคลิกภาพ	55
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความรับผิดชอบ	58
6	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน	62
7	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	96
8	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	97
9	ความถี่ของคำตอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพ	99

10	ความถี่ของคำตอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านความรับผิดชอบ	100
11	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านบุคลิกภาพ	102
12	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลด้านความรับผิดชอบ	104

ภูมิหลังและสภาพปัญหา

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ภาระหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย คือ การผลิตคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาชีพชั้นสูง สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ เพื่อออกไปช่วยพัฒนาประเทศ การที่จะพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ดังกล่าวแล้วนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีความพร้อมในการผลิตบัณฑิตหลายประการด้วยกัน เช่น มีคณาจารย์ที่ดี มีความรู้และมีความรับผิดชอบ มีอาคารสถานที่เพียงพอเพื่อการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น การผลิตบัณฑิตนั้นแตกต่างจากการผลิตสินค้าทางด้านอุตสาหกรรมมาก กล่าวคือ การผลิตบัณฑิตเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีบุคลิกภาพดี มีคุณธรรม และจริยธรรม จึงมีความจำเป็นที่ต้องใช้ "คนพัฒนาคน" เพื่อให้เป็นคนดีมีคุณภาพหรือเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ โดยไม่ใช่เครื่องจักรผลิตดังเช่นสินค้าทางด้านอุตสาหกรรมโดยทั่วไป อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการผลิตบัณฑิต โดยเป็นผู้สอนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ (สำเนาวัช จจรศิลป์. 2533 : 1) และปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้สถาบันอุดมศึกษามีมาตรฐานสูงเพียงใดหรือไม่นั้นก็คือ "คณาจารย์" เพราะสถาบันใดมีบุคลากรที่ขาดคุณภาพ ขาดโลกทัศน์ ขาดคุณธรรม ขาดความเสียสละ ขาดความเมตตากรุณา สถาบันนั้นจะขาดซึ่งความเจริญก้าวหน้า (วิจิตร ศรีสอาน. 2520 : 71)

ระบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น นักศึกษามีอิสระในการเรียนมาก อาจารย์มักจะไม่วควบคุมหรือตักเตือนสั่งสอนอย่างใกล้ชิด ในเรื่องของการศึกษาหาความรู้ ส่วนใหญ่นักศึกษาต้องค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองและยังมีกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เช่น

กิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนั้นการเปลี่ยนเพื่อน เปลี่ยนสิ่งแวดล้อมทางการเรียน อาจส่งผลทำให้นักศึกษาปรับตัวไม่ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงหรืออาจทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าเหว่ลัสน ขาดที่พึ่งและที่ปรึกษา เกิดปัญหาทางการเรียน และการปรับตัวตามมา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ จึงได้มีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาสำหรับนักศึกษาไปขอคำแนะนำหรือความช่วยเหลือได้ ทั้งในด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัวและกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ อาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักศึกษาในอันที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลและคำแนะนำเพื่อให้นักศึกษาแต่ละคนได้เข้าใจกระบวนการศึกษา เข้าใจตนเอง เข้าใจชีวิตและสังคมในสถาบันการศึกษา และทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนวในปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาทางครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวในสถาบัน ปัญหาความวิตกกังวล การเงิน สุขภาพ เป็นต้น

สติคเคิล (Stickei, 1980 : 262) ให้ความเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งได้เพิ่มความเอาใจใส่ในเรื่องที่เกี่ยวกับนักศึกษามากขึ้น โดยการพัฒนาทั้งคุณภาพและปริมาณของความสัมพันธ์ระหว่างคณาจารย์และนักศึกษา ที่มีใช้เฉพาะเพียงในชั้นเรียนเท่านั้น และจากบทความของ ปริมล นครินทร์ (2529 : 90 - 91) สรุปไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่หาวิธีที่จะช่วยลดหรือขจัด ตลอดจนแก้ไขปัญหานั้นกับนักศึกษา เพราะนอกเหนือจากการสอนรายวิชาต่าง ๆ ในเชิงวิชาการแล้ว "สถาบันอุดมศึกษาจะต้องช่วยพัฒนาให้นักศึกษาให้มีความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์แบบ มีทัศนคติ ค่านิยม สมรรถภาพในการใช้สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมอย่างเหมาะสม" สุมณ อมรวิวัฒน์. (2518 : 118) ให้ความเห็นว่าผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือนักศึกษาได้เป็นอย่างดีก็คือ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ฉะนั้นอาจารย์จึงมีภาระเพิ่มขึ้นจากการสอน การวิจัย และบริการทางวิชาการด้านต่าง ๆ นั่นคือ ภาระและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ประชอบ คุปรัตน์ (2530 : 181) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาว่า นอกจากจะเกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาต่าง ๆ แล้ว ยังหมายรวมถึงการให้คำปรึกษาทางวิชาการ ตลอดจนเรื่องส่วนตัวแก่นักศึกษาด้วย โคโลฟ (Kozloff, 1985 : 74) ได้ให้แนวคิดว่า ในสถาบันการศึกษาจะต้องมีการจัดบริการอย่างหนึ่งคือ การบริการให้ความช่วยเหลือแนะนำด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ด้วย

การจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (Academic Advisor) เพื่อช่วยเหลือแนะนำ นักศึกษาทั้งในด้านการเรียน ความประพฤติ และปัญหาส่วนตัวอื่น ๆ ให้กับนักศึกษา ซึ่ง ที่ปรึกษาทางวิชาการนี้คือองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในความพยายามที่จะรักษานักศึกษา และ ช่วยปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในระดับปริญญาตรี

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เดิมคือ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีภารกิจหลักเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วไปคือ การสอน การวิจัย การบริการชุมชน และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สถาบันเทคโนโลยี ราชมงคลนั้น มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 มีอธิการบดีเป็นผู้บังคับบัญชาในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ การ ดำเนินงานของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาอยู่ในความควบคุมของสภาวิทยาลัย เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา หน่วยงานที่สังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา แบ่งเป็น หน่วยงานที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนคือ ระดับปริญญาตรี มีคณะที่รับผิดชอบ การเรียนการสอนสาขาวิชาทางด้านวิศวกรรมเทคโนโลยี บริหารธุรกิจ คหกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม เกษตรกรรม ศิลปศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ นาฏศิลป์และดุริยางค์ ส่วนระดับ ประกาศนียบัตร มีวิทยาเขตรับผิดชอบด้านการเรียนการสอนด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม บริหารธุรกิจ คหกรรม และศิลปกรรม รวม 30 วิทยาเขต (สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. 2532 : 1 - 9) วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ได้ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ใช้พระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นชื่อวิทยาลัยหรือขอพระราชทานชื่อ วิทยาลัยตามที่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเพื่อเป็นสิริมงคล และได้รับ พระราชทานชื่อว่า "สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" (ธรรมมัญญ ฤทธิมนี. 2533 : 11)

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มุ่งเน้นการผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอื่น ต่าง ๆ ให้มีความรู้ในทางทฤษฎีและปฏิบัติได้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นยังเน้นในเรื่อง คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนความสำนึกในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแต่ละสาขา และเน้น เรื่องคุณภาพของบัณฑิตมากกว่าปริมาณ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน

เมื่อปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ตามแนวทางในการพัฒนาประเทศที่กำลังเป็นอยู่ และจะดำเนินต่อไปในอนาคต (ธรรมบุญ ฤทธิสมิตี. 2533 : 5) แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของพลเมือง โดยเน้นให้มีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา และมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ ตลอดจนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเอง ปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 31) เนื่องจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการให้บริการและการจัดกิจกรรมนักศึกษา ในอันที่จะส่งผลต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ จึงจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดบริการและการจัดกิจกรรมนักศึกษา ได้แก่ ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายแนะแนว และสโมสรนักศึกษา อย่างไรก็ตามการจัดดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษาของสถาบัน ยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่มีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษา กล่าวคือ คณะวิชาต่าง ๆ เป็นผู้กำหนดและมอบหมายให้อาจารย์ในคณะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา (รายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารสโมสรนักศึกษา. 2532 : 4) ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษามีลักษณะขาดหลักการ ขาดนโยบายในการปฏิบัติที่แน่นอน อีกทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีภาระหน้าที่ในการสอนด้วย จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานด้านบริการและกิจกรรมนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (รายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรนักศึกษา. 2530) นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษายังไม่เข้าใจภาระและหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองและไม่เห็นความสำคัญของการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา (รายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารสโมสรนักศึกษา. 2532) จากงานวิจัยของ โกมินทร์ คล้ายวงศ์ (2530 : 33) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารและนักศึกษาในระดับปริญญาตรี เกี่ยวกับการจัดบริการให้กับนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยดังกล่าวได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรมีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาต่อไป

อนึ่ง จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า ตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 - 2534 มีนักศึกษาที่พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลด้วยสาเหตุต่าง ๆ ตามลำดับต่อไปนี้คือ ลาออก 125 คน ตกออก 492 คน เลียชีวิต 3 คน รวม 620 คน จากจำนวนทั้งหมด 22,429 คน จะเห็นได้ว่า โดยค่าเฉลี่ยต่อปี จะมีนักศึกษาพ้นสภาพหรือต้องออกจากการศึกษากลางคันเฉลี่ยปีละประมาณ 155 คน ซึ่งนับว่าก่อให้เกิดความสูญเสียค่าทางการศึกษาอย่างมาก เพราะนอกจากรัฐจะต้องเสียเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนแล้ว ยังทำให้การวางแผนกำลังคนผิดคนลาดไปด้วย (ทรวงมหาวิทยาลัย. 2530 : 47)

การลาออกกลางคันของนักศึกษาลงสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล อาจเกิดจากปัญหาต่าง ๆ เช่น ในด้านสุขภาพ การเงิน เพื่อนและสังคม ตลอดจนการปรับตัวด้านการเรียน ดังนั้นเพื่อหาทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักศึกษา ตลอดจนหาทางลดจำนวนนักศึกษาที่ออกกลางคันให้น้อยลงหรือหาทางขจัดให้หมดไป บริการหนึ่งที่น่าจะช่วยแก้ไขปัญหานักศึกษาได้ก็คือ การจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา อย่างไรก็ตามเนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีโอกาสใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าอาจารย์อื่น ๆ เป็นผู้ที่รู้เรื่องราวต่าง ๆ ของนักศึกษา และเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความรู้ ความคิด ตลอดจนความประพฤติของนักศึกษาเป็นอย่างมาก (ละอ อุดิกร. 2520 : 4) ซึ่งผลการวิจัยของ อาร์วาช (Hourvash. 1987 : 833 - A) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาสามารถเพิ่มสมรรถภาพในการรักษานักศึกษา ส่งเสริมความสำเร็จทางวิชาการ และเพิ่มพูนทัศนคติในทางที่ดีต่อสถาบันการศึกษาได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะข้าราชการสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ต้องปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษา จึงเห็นความสำคัญของการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้เพราะกระบวนการให้คำปรึกษาจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทุกรูปแบบของการสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย (Robert. 1986 : 209) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้งนี้ผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาวิธีการดำเนินงานและการให้ความช่วยเหลือแนะนำ นักศึกษาด้านวิชาการและอื่น ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละคณะวิชาให้ได้ผลสอดคล้องกับ ความต้องการของนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้มากที่สุด อันจะก่อประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างสูงสุดต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะใช้เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา สถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล นำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสำหรับผู้บริหารของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในการพิจารณานำผลการศึกษา ครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดกิจกรรมให้อาจารย์ที่ปรึกษาพัฒนาบุคลิกภาพ สนับสนุน ส่งเสริม สรรหาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ ที่ปรึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในวิจัยนี้เป็นการศึกษาจากทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โดยศึกษาใน 2 ด้าน ดังนี้

1.1 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.2 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 7 คณะที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 ตามคำสั่งของคณะหรือภาควิชา ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 205 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 7 คณะ ชั้นปีที่ 1 และ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 5,849 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง เครื่องหมายหรือสิ่งบ่งชี้ให้เห็นความดีหรือลักษณะประจำ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 190) ในการวิจัยนี้ หมายถึง ลักษณะท่าที อุปนิสัย คุณสมบัติ ความสามารถ ความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคคล

2. คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง ลักษณะประจำของอาจารย์ที่ปรึกษา ในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ การมีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในการวิจัยนี้ หมายถึง คุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ด้าน คือ

2.1 คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา ของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ ลักษณะท่าทาง ท่วงทีวาจา การแต่งกาย การวางตน การควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก ตลอดจนความสามารถด้านการเป็นผู้นำ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันขันแข็ง ความเฉลียวฉลาด การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีคุณธรรม

2.2 คุณสมบัติด้านความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในเรื่องการวางแผนการศึกษา การแก้ไขอุปสรรค และปัญหาการเรียนต่าง ๆ ตลอดจนการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักศึกษาในเรื่องหลักสูตร และระเบียบข้อบังคับของสถาบัน

3. ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางชอบไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ในทางลบหรือบวก ในการวิจัยนี้ หมายถึง ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และ 2 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่มีต่อคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. อาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากคณะวิชาหรือภาควิชา ให้ทำหน้าที่ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในการวิจัยนี้ หมายถึง อาจารย์ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะแนวทางแก่นักศึกษาในด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว และด้านความประพฤติ ตามคำสั่งของคณะหรือภาควิชาในปีการศึกษา 2535

5. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ในการวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ชั้นปีที่ 1 และ 2 ในปีการศึกษา 2535

6. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล หมายถึง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เดิม เป็นสถาบันอุดมศึกษามีฐานะเทียบเท่ากรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษา ในสังกัด 2 ประเภท คือ สถานศึกษาระดับปริญญาตรี และสถานศึกษาระดับประกาศนียบัตร ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2518 ซึ่งต่อมาได้รับ พระราชทานชื่อเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2531 ในการวิจัย นี้ หมายถึง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ได้จัดการสอนในระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) ใน 7 คณะวิชา ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช คณะคหกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมและ เทคโนโลยีการเกษตร และคณะศิลปกรรม

สมมติฐานของการวิจัย

อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาระสำคัญเป็นตอน ๆ ตามลำดับ คือ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ดี

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ดีจะส่งผลให้การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา สิ่งที่ต้องคำนึงในการเป็นอาจารย์คือ สมรรถภาพในการเป็นอาจารย์ และความมีน้ำใจ สมรรถภาพในการเป็นอาจารย์นั้น ได้แก่ สามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดี สามารถอบรม แนะนำ ปกครองได้เป็นอย่างดี สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน สามารถเป็นอาจารย์ชั้นอาชีพ สำหรับความมีน้ำใจนั้น ได้แก่ มีน้ำใจที่จะมุ่งฝึกสอนอบรมนักศึกษาอย่างเต็มที่ มีน้ำใจจะบังคับ และฝึกฝนตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักศึกษา และมีน้ำใจที่จะวางตนให้สมเกียรติของอาจารย์ (สาโรช บัวศรี. 2515 : 14) และจากการศึกษาค้นคว้าของ เจลลิว บริรักษ์ดี และคนอื่น ๆ (2520 : 299 - 302) เกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะของครูที่ดี 8 ด้าน ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านการสอน ได้แก่
 - 1.1 มีความรู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ
 - 1.2 มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร
 - 1.3 มีการเตรียมการสอนและสามารถดำเนินการสอนตามที่เตรียม

- 1.4 มีความสามารถในการวัดผล
- 1.5 สามารถคัดเลือกวิธีสอนได้เหมาะสม
- 1.6 มีความสามารถในการปกครองชั้นเรียน
- 1.7 ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา
2. คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่
 - 2.1 ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
 - 2.2 การค้นคว้าใฝ่หาเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ มาใช้
 - 2.3 การติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษา
 - 2.4 การสนใจฟังการอภิปรายและปาฐกถา
3. คุณลักษณะด้านสุขภาพกายและจิต ได้แก่
 - 2.1 การรู้จักพักผ่อน
 - 3.2 เอาใจใส่ในการป้องกันโรคติดต่อ
 - 3.3 การเอาใจใส่ในการจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาด
 - 3.4 มีอารมณ์ดี รู้จักผ่อนคลายอารมณ์ ไม่มีความกังวลใจ
4. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่
 - 4.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อนักศึกษา
 - 4.2 มีมนุษยสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมงาน
 - 4.3 มีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้บังคับบัญชา
 - 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์ต่อบุคคลทั่วไป
5. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ ได้แก่
 - 5.1 มีความเที่ยงตรง
 - 5.2 มีความเมตตากรุณา
 - 5.3 มีความยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น
 - 5.4 มีความซื่อสัตย์สุจริต
 - 5.5 การวางตนอย่างเหมาะสม

- 5.6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่และการทำงาน
- 5.7 ไม่ดื้อหมิ่นศาสนาอื่น
- 6. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่
 - 6.1 มีความร่าเริงแจ่มใส
 - 6.2 มีความสุภาพอ่อนโยน
 - 6.3 มีความขยันขันแข็ง
 - 6.4 รูปร่างหน้าตาดี แต่งกายเหมาะสม
 - 6.5 มีความคล่องแคล่วว่องไว
 - 6.6 รู้จักควบคุมอารมณ์
 - 6.7 มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 7. คุณลักษณะด้านการอบรม นานะแนว และปกครอง ได้แก่
 - 7.1 รู้จักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 7.2 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
 - 7.3 รักษาความลับของนักศึกษา
 - 7.4 เป็นผู้มีระเบียบวินัย เป็นตัวอย่างที่ดี
 - 7.5 รู้จักใช้ความเด็ดขาดหรืออะลุ้มอล่วยได้อย่างมีเหตุผลและเหมาะสม
- 8. คุณลักษณะด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ได้แก่
 - 8.1 การยอมรับนับถือผู้อื่น
 - 8.2 การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
 - 8.3 การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - 8.4 การใช้หลักเหตุผลในการแก้ปัญหา
 - 8.5 การร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีนิยม
 - 8.6 การรู้จักวางแผนงานและดำเนินการตามแผนนั้น

✓ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา (หน้า ๑๑)

การให้คำปรึกษาทางวิชาการซึ่งเป็นการให้คำปรึกษาทางด้านการเรียน ถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญหน้าที่หนึ่งของอาจารย์ในสถาบันการศึกษาที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาเอาใจใส่ด้วยความพร้อมใจร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถตระหนักถึงผลประโยชน์สูงสุดที่เหมาะสมทางการศึกษาที่จะได้รับ นอกเหนือไปจากความรู้ทางวิชาการอันได้แก่ การได้รับความช่วยเหลือให้เข้าใจตนเองได้ดีขึ้น การเรียนรู้ที่จะใช้ทรัพยากรของสถาบันการศึกษาให้เป็นประโยชน์สำหรับตนเอง เพื่อจะได้บรรลุถึงความต้องการและความปรารถนาในการศึกษาโดยเฉพาะได้ดียิ่งขึ้น แฮบเลย์ (Habley. 1981 : 46) อาจารย์ที่ปรึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตนเองต่อสังคมและประเทศชาติ (สำเนา ขจรศิลป์. 2525 : 31) โดยที่การให้คำปรึกษาทางวิชาการ (Academic Advising) เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นยิ่งต่อกิจกรรมในการบริการนักศึกษา แฮบเลย์ (Habley. 1983 : 535) ฉะนั้นการจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่มีคุณลักษณะเหมาะสมสำหรับนักศึกษาจึงสำคัญยิ่ง ซึ่งคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เหมาะสมนี้ ได้มีผู้ให้ทัศนะไว้มากมาย เช่น

ลิตเติล (Little. 1985 : 34 - 36) กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ 3 ประการ คือ

1. ต้องมีความรู้ (Knowledge)
2. ต้องมีกลยุทธ์ (Strategies)
3. ต้องมีจรรยาบรรณ (Code of Ethics)

คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับความรู้ของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการนี้ ฮิกบี (Higbee. 1979 : 47 - 48) ให้ความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอบรมอย่างดี มีความรอบรู้ ทันท่วงทีในเรื่องวิชาการ ซึ่งผลการวิจัยของ โบสแทป และมอร์ (Bostaph and Moore. 1980 : 45 - 50) พบว่า

นักศึกษาต้องการอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีการศึกษาดี มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารดี และมีความรอบรู้ในเรื่องบทบาท และหน้าที่ในด้านการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี

นอกจากการมีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการแล้ว ความรู้อื่น ๆ ที่สำคัญสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ได้แก่ มีความรอบรู้ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ในด้านการให้คำปรึกษา และการรับรู้ในเรื่องข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามในการให้การปรึกษานี้ แม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะเป็นผู้ที่มีข้อมูลทั้งด้านเนื้อหาวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาครบถ้วนแล้วก็ตาม คุณลักษณะที่สำคัญอื่น ๆ ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการตามทัศนะของ มุลเลอร์ (Mueller, 1961 : 209) ได้แก่ การมีความลึกซึ้งเฉียบไว มีการตัดสินใจที่ดี และมีทักษะที่อาจารย์สถาบันการศึกษาพึงมีอย่างเต็มทีและปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ มาร์ตินสัน (Martinson, 1960 : 43) ให้ความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีประสบการณ์ในด้านการให้คำปรึกษา และควรมีเวลาพอที่จะให้กับนักศึกษาได้ เพราะงานการให้คำปรึกษาเป็นภาระที่น่าเห็นใจยิ่ง ในขณะที่อาจารย์ต้องทำหน้าที่สอน วิจัยและให้บริการทางวิชาการแล้ว จะต้องแบ่งเวลาให้นักศึกษาเพื่อให้คำปรึกษาด้วย ซึ่ง ทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 56) ได้กล่าวว่า อาจารย์ที่ให้คำแนะนำทางวิชาการต้องยอมรับภาระอันหนักยิ่งของการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาคือ ต้องให้กำลังใจ และอุทิศเวลาให้แก่นักศึกษา

ในการสัมมนาผู้บริหารกิจการนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2522) ที่ประชุมได้สรุปคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการไว้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่กล้าเผชิญปัญหา เจาะหน้าและแก้ปัญหาได้ทันที่ มีความสุขุม รอบคอบ ละเอียดอ่อน มีจิตวิถีสสูง มีวิสัยทัศน์ดีด้วยความยืดหยุ่น และพยายามพาทางออกให้นักศึกษาอย่างเหมาะสม แต่การที่จะแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมได้นั้น ในทัศนะของ ฮิกบี (Higbee, 1979 : 47 - 48) เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีความไวต่อการรับรู้ เห็นอกเห็นใจ รวมทั้งสามารถช่วยเหลือแก้ปัญหาของนักศึกษาได้ด้วยความราบรื่น อย่างไรก็ตาม ในทัศนะของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518 : 119 - 123) ได้ให้ความสำคัญในเรื่องคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องทั้งของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ควรเป็นบุคคลที่มี

ประสบการณ์ และควรมองนักศึกษาในแง่ที่เป็นมนุษย์ที่มีค่า มีความแตกต่าง มีความต้องการ เป็นของตนเอง มีความสามารถที่จะเผชิญปัญหาและแก้ปัญหาของตนได้ ถ้าได้รับการแนะแนวทางอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นในขณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษานั้น เรื่องของมนุษยสัมพันธ์ จึงเป็นสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ ซึ่ง มาร์ตินสัน (Martinson. 1960 : 43) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีควรเป็นผู้ที่เข้าใจคนอื่นได้ดี และในทัศนะของ สุจริต เพียรชอบ (2521 : 108 - 112) เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่ใจกว้าง มีมารยาท รักษาความลับได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นควรพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และมีหน้าตาอึดอัดแจ่มใส

ในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของไทย บางสถาบันได้ระบุคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ เช่น สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ (2523) ได้บัญญัติสาระเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาดังนี้คือ

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ด้านวิชาการ หลักสูตร และกิจการสถาบัน
2. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี
3. มีความเสียสละและยินดีช่วยเหลือผู้อื่น
4. เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งจรรยาบรรณของอาจารย์ที่ปรึกษา

ซึ่งในเรื่องจรรยาบรรณนั้น สุภาพรณ โคตรจรัส (2518 : 122 - 123) ได้ให้ทัศนะว่า ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณ อันได้แก่ การรักษาความลับ และคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้มาขอคำปรึกษาเป็นอันดับแรก มีความรับผิดชอบต่อสถาบัน หรือหน่วยงานที่ตนสังกัดและต่อสังคมโดยรวม ไม่วิจารณ์หน่วยงาน บุคคลร่วมอาชีพหรือสถาบันให้ผู้มาขอคำปรึกษาฟัง มีความรับผิดชอบที่จะส่งผู้มาขอคำปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะกรณี เมื่อไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือได้

จากทัศนะต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จึงอาจสรุปคุณลักษณะที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรมี จึงได้แก่

1. รอบรู้ทั้งด้านวิชาการและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา
2. มีความอดทนและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหาของนักศึกษา
3. มีจรรยาบรรณ
4. มีมนุษยสัมพันธ์

✓คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของนักศึกษา เพราะมีโอกาสได้ใกล้ชิดกับนักศึกษามากกว่าผู้อื่น ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องแสดงบุคลิกให้เป็นที่ศรัทธาของนักศึกษา เช่น สามารถควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี มีความมานะพยายาม สุขุม รอบคอบ สุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ สุขภาพอ่อนโยน ร่าเริงแจ่มใส พูดชัดถ้อยชัดคำ กล่าวแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการยอมรับความคิดเห็นที่ถูกที่ควร (ล้าออง พ่วงบุตร. 2524 : 183) เป็นตัวอย่างที่ดีเพื่อกระตุ้นนักศึกษา ไม่เอาเรื่องส่วนตัวของอาจารย์อื่น และนักศึกษามาเปิดเผย มีความสัมพันธ์ที่ดีกับอาจารย์อื่น ๆ เคารพเข้าใจซึ่งกันและกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว (ปรีชา กลิ่นรัตน์. 2526 : 156)

✓คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ

อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่และงานพิเศษอื่น ๆ ซึ่งอาจารย์มีความจำเป็นจะต้องทำ และควรทำให้ครบทุกด้านคือ ด้านการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการให้คำปรึกษา ด้านวิชาการ และด้านการบริการสังคม เพื่อเป็นประโยชน์ในการที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะได้มีคุณลักษณะและแสดงบทบาทของตนได้เหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

จากงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการทำคำปรึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการให้คำปรึกษามีความสำคัญยิ่ง เพราะสามารถยึดเหนี่ยวนักศึกษาไว้ในสถาบัน และช่วยเตรียมเรื่องที่มีความสำคัญอื่น ๆ ให้แก่นักศึกษาได้ ซึ่งการจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณภาพนั้น แอบเลย์ (Habley, 1981 : 45 - 50) เห็นว่า จะสามารถช่วยให้ นักศึกษาบรรลุถึงเป้าหมายและความสามารถช่วยสนับสนุนให้นักศึกษามีความมั่นใจในการเลือกแผนงานด้านวิชาการได้อย่างเหมาะสม ทำให้แต่ละคนบรรลุถึงเป้าหมายของตนพร้อมด้วยเป้าหมายด้านวิชาการ นอกจากนี้จะช่วยนักศึกษาในการเลือกเรียนวิชาเอก วิชาโท และวิชาทั่วไป ช่วยให้นักศึกษาวางแผนด้านวิชาการดังกล่าวได้ตรงตามความสามารถและความสนใจของนักศึกษา และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการท้าทายนักศึกษาให้มุ่งสู่ความสำเร็จระดับสูงสุดด้วยความสามารถของตนเอง อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับนักศึกษา มาก และหน้าที่สำคัญอันดับแรกที่ต้องดำเนินการ คือ การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร และช่วยในเรื่องของกระบวนการการลงทะเบียน อย่างไรก็ตามได้มีผู้ให้ทัศนะเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

โบสแทป และมอร์ (Bostaph and Moore, 1980 : 45 - 50) กล่าวว่า บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในกระบวนการให้คำปรึกษา เป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่พิเศษ คือ ช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนได้รับประโยชน์สูงสุดจากประสบการณ์ในสถาบันการศึกษา ซึ่งการที่จะช่วยให้นักศึกษาได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริงจากสถาบันการศึกษา ซึ่งโรเบิร์ตสัน (Robertson, 1958 : 14 - 16) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรทราบถึงอุปสรรคของนักศึกษาควรให้ข้อเท็จจริงอย่างตรงไปตรงมา เพื่อช่วยให้นักศึกษาคิดเรื่องการเลือกหลักสูตรโดยมิได้เป็นผู้ตัดสินใจให้กับนักศึกษา อย่างไรก็ตามในทัศนะของ สติคเคิล (Stickle, 1980 : 262 - 265) นั้น เห็นว่าหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักการศึกษาทั้งหลาย มี 5 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

✓ 1. ให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาให้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรตามความสนใจและความต้องการของนักศึกษา

2. ให้ข้อมูลที่เพียงพอแก่นักศึกษาในเรื่องรายวิชา กฎ ระเบียบ และขั้นตอนในการดำเนินการ เพื่อช่วยนักศึกษาจัดตารางเวลาเรียน
3. ให้คำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาต้องช่วยแนะนำนักศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านวิชาการ เช่น จะสอบให้ผ่านได้อย่างไร ใ้ทักษะในการศึกษาอย่างไร แรงจูงใจ ฯลฯ
4. ช่วยพัฒนานักศึกษา โดยการเรียนรู้ และทำความเข้าใจนักศึกษา คำนึงถึงความต้องการ แรงจูงใจ เป้าหมาย ความหวัง รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาล้วนตัว เช่น การปรับตัว และการเข้าใจตนเอง

5. การให้โอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษาแต่ละคนวางแผนเพื่อพัฒนาผลลัพธ์ทางวิชาการระยะยาว โดยการสำรวจเกี่ยวกับอาชีพ และทางเลือกด้านการศึกษาต่อ

ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้ นักการศึกษาได้นำไปศึกษาวิเคราะห์ และได้สรุปไว้คล้ายคลึงกัน เช่น มอร์ริส (Morris, 1980 : 45) สรุปว่า หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญ ได้แก่ การให้ข้อมูลอย่างเหมาะสมในเรื่องรายวิชา เรื่องที่น่าสนใจ โอกาสทางการศึกษา การช่วยนักศึกษา ให้ตัดสินใจในการเลือกหลักสูตรหรือรายวิชาเฉพาะ ด้วยความมั่นใจ บนพื้นฐานของความต้องการตามความสนใจของนักศึกษา เอื้ออำนวยให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาด้วยการเรียนรู้และทำความเข้าใจแก่นักศึกษา ช่วยเหลือนักศึกษาตามหลักการและปรัชญาทางการศึกษาโดยทั่วไป และด้วยเหตุผลสำหรับความต้องการเป็นพิเศษ และประการสุดท้ายซึ่งสำคัญที่สุดในทัศนะของ มอร์ริส คือ การให้โอกาส และสนับสนุนให้นักศึกษาแต่ละคนสนใจในการพัฒนาทางการศึกษา และกลยุทธ์เชิงวิชาชีพ เพื่อรักษาความสนใจและความสามารถของนักศึกษาไว้ ซึ่งการให้โอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษาสนใจต่อการพัฒนาทางการศึกษา และกลยุทธ์เชิงวิชาชีพนี้ เคระเมอร์ และคนอื่น ๆ (Kramer and others, 1987 : 26) กล่าวว่า นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้าย สมควรจะได้รับข้อมูลในเรื่องที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวต้อนรับความสำเร็จ เมื่อที่จะก้าวไปสู่โลกแห่งการทำงาน หรือการศึกษาต่อ ดังนั้น อาจารย์ที่ปรึกษา จึงควรให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่นักศึกษาระดับนี้เป็นพิเศษ โดยการประสานงานร่วมกันด้วยการจัดสัมมนาทางวิชาการและการวางแผนทางวิชาชีพให้แก่นักศึกษา

จากการวิจัยของ กวินน์ (Guinn, 1985 : 1991 - A) ซึ่งศึกษาเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คณะของคณาจารย์ นักศึกษา และผู้บริหาร ในมหาวิทยาลัยย่านตะวันออกเฉียงกลางของสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2527 พบว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับด้านการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งยังมีได้มีการพัฒนาและปรับปรุงไปสู่ระดับของความสอดคล้องต้องกันโดยทั่วไป

นักการศึกษาไทยที่มีความสนใจในเรื่องของอาจารย์ที่ปรึกษาก็ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ ดังเช่น ทัศนะของ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518 : 123 - 125) เห็นว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควรจะต้องปฏิบัติในการให้คำปรึกษามี 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ได้แก่ การที่อาจารย์ที่ปรึกษาต้องอธิบายลักษณะหลักสูตร อ่านเลขรหัสวิชา ลักษณะรายวิชาและแนวแนววิธีการกรอกบัตรลงทะเบียนได้อย่างถูกต้อง อาจารย์ที่ปรึกษาต้องแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อปรับให้เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของนิสิต ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการขอเพิ่มและถอนรายวิชา ตรวจสอบลักษณะรายวิชาตามเหตุผล และการตัดสินใจของนิสิตให้แน่นอนก่อนลงนามรับรอง ต้องแนะนำให้นิสิตเอาใจใส่การเรียนทุกวิชา และคำนึงอยู่เสมอว่า การวัดผลในแต่ละรายวิชาอาจมีขึ้นได้เสมอ นอกจากนั้น รหัสและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของการวัดผล เป็นสิ่งที่อาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตต้องเข้าใจและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อาจารย์ที่ปรึกษาควรแนะนำวิธีการเรียน การค้นคว้า การจัดเวลาเรียนให้นิสิตได้ทราบตั้งแต่ต้น หมั่นสอบถามปัญหาการเรียนอยู่เสมอ พร้อมทั้งให้คำแนะนำตามสภาพที่เป็นจริง ถูกต้องในปัจจุบัน โดยไม่นำเอามาตรฐานการเรียนของตัวอาจารย์ที่ปรึกษาในอดีตมาเป็นหลักใหญ่ในการแนะนำนิสิต

2. การให้คำปรึกษาแก่นิสิตในด้านสวัสดิการ ได้แก่ การให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งปัญหาส่วนตัว ซึ่งอาจเป็นทั้งปัญหาสุขภาพทางกายและสุขภาพจิต ปัญหาทางสังคม การปรับตัวในสังคมทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ปัญหาทางการเงิน อันได้แก่ การขาดแคลนทุนทรัพย์ที่จะศึกษาเล่าเรียน การจัดสรรทุนให้แก่นิสิต และการ

แสวงหาแหล่งสวัสดิการที่จะช่วยเหลือ นิสิต นักศึกษาทางด้านอาชีพ อันได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องต่อวิชาชีพในสาขาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ การให้ข่าวสาร หรือ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป

ทศพร มณีศรีขำ และคนอื่น ๆ (2527 : เอกสารหมายเลข 1) ให้ความเห็นว่า หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญ ๆ สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอน (Academic Affairs)
2. การให้คำปรึกษาด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา (Student Affairs)
3. การให้คำปรึกษาสำหรับการดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัย (Counseling)
4. การให้คำปรึกษาเพื่อแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อ (Career Placement and Post-Graduate Training)

มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : 17) ได้สรุปหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ 4 ประการเช่นกัน แต่เห็นว่า นอกจากอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือ และเป็นທີ່ปรึกษาแก่นักศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ การอบรมดูแลความประพฤติ ให้ความช่วยเหลือเรื่องอื่น ๆ เท่าที่จะกระทำได้ และจะต้องประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบัน ตลอดจนเป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหาร คณาจารย์ และนักศึกษาอีกด้วย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531 : 51 - 52) ได้ระบุหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านวิชาการ อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำแนะนำเรื่องการลงทะเบียน การเลือกสาขา การเลือกวิชาเอก การจัดทำโปรแกรมการศึกษาตลอดหลักสูตร ให้ความเห็นชอบในการเลือกรายวิชาที่จะลงทะเบียนในแต่ละภาค ให้ความเห็นชอบในการเพิ่มลดและถอนรายวิชา ในขอบเขตของระเบียบมหาวิทยาลัย ติดตามผลการเรียนของนิสิตตลอดหลักสูตร เก็บรักษาระเบียนและตรวจสอบการเรียนให้ครบตามหลักสูตรของนิสิตในความดูแล นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานกับหัวหน้าวิชาเอกเกี่ยวกับการเปิดสอนรายวิชาต่าง ๆ ด้วย

2. ด้านส่วนตัว อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว โดยเป็นที่พึ่งรับฟังปัญหาต่าง ๆ และช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหา ให้ข้อแนะนำในการ ปฏิบัติตน ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่ นิสิต เช่น สวัสดิการ เงินทุน การทำงานพิเศษ เพื่อเพิ่มรายได้ในเวลาว่าง และการหางานทำ เมื่อสำเร็จการศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ (2523) ได้บัญญัติหน้าที่ของ อาจารย์ที่ปรึกษาไว้ว่า นอกจากหน้าที่ต่อนิสิตนักศึกษาแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องมีหน้าที่ ต่อสถาบันด้วย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. หน้าที่ต่อนิสิตนักศึกษา

1.1 หน้าที่ด้านวิชาการ ได้แก่ การให้คำแนะนำในเรื่องการวางแผนการ ศึกษา การแก้ไขอุปสรรค และปัญหาในการเรียนวิชาต่าง ๆ ตลอดจนการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง แก่นิสิตนักศึกษาในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของสถาบัน การให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง สวัสดิภาพ และบริการต่าง ๆ ที่สถาบันจัดแก่นิสิตนักศึกษา ฯลฯ

1.2 หน้าที่ที่เกี่ยวกับด้านสวัสดิการและพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้แก่ การจัด รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนิสิตนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล โดยมีระเบียบและสมประจำตัวนิสิต นักศึกษาแต่ละคน การเป็นที่พึ่งแก่นิสิตนักศึกษาเมื่อมีปัญหาส่วนตัว และพยายามหาทางช่วย นิสิตนักศึกษาแก้ปัญหา นอกจากนั้นต้องช่วยให้นิสิตศึกษานำพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม และบุคลิกภาพ โดยส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ฯลฯ และปฏิบัติงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริการนิสิตนักศึกษาที่สถาบัน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนิสิต นักศึกษามอบหมาย เช่น เป็นกรรมการคัดเลือกนิสิตนักศึกษารับทุนการศึกษา ออกใบรับรอง ความประพฤติของนิสิตนักศึกษาให้แก่ผู้ที่ขอมา ฯลฯ

2. หน้าที่ต่อสถาบัน ได้แก่ เป็นผู้เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ และนิสิตนักศึกษา โดยเป็นสื่อกลางระหว่างสถาบันกับนิสิตนักศึกษา เป็นผู้รับ นโยบายในด้านบริหาร วิชาการ และกิจการนักศึกษาของสถาบันไปปฏิบัติให้เกิดผลดีต่อการ ดำเนินงานของสถาบันโดยส่วนรวม และเป็นผู้ที่จะป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) มายัง

ผู้บริหาร และนักวิชาการของสถาบันในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน และปัญหาต่าง ๆ ของนิสิต นักศึกษา

จากทัศนะต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือนักศึกษา ทั้งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิชาการคือการศึกษา และต้องช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในเรื่องอื่น ๆ ด้วย ซึ่ง เลวิน และไวน์การ์ท (Levine and Weingart. 1973 : 19) ได้ให้ทัศนะเพิ่มเติมว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจำเป็นต้องเอาใจใส่ดูแลนักศึกษาโดยตลอดทั้งหมด นอกจากนั้นแล้วควรมีความคิดริเริ่มในการปรึกษาแนะนำด้วยวิธีการใหม่ ๆ และจัดหาโอกาสที่ดีเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพในการปรึกษาด้วย ซึ่ง เดรสเซล (Dressel. 1974 : 57) ได้เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีความรับผิดชอบในการให้คำปรึกษาทางวิชาการได้เป็นอย่างดีพอ ๆ กับการให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ และกล่าวเพิ่มเติมว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรรู้จักตัวแทนทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยด้วย เพราะในการดำเนินการให้คำปรึกษานั้น กิจกรรมหรือการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องสอดคล้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นควรดำเนินไปเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งในเรื่องเหล่านี้ ได้มีผู้ให้ทัศนะไว้ดังต่อไปนี้

เครเมอร์ และคนอื่น ๆ (Kramer and others. 1987 : 26) ให้ทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ด้านการเรียนรู้ ให้ปฏิบัติต่อนักศึกษาเสมือนนักศึกษาเป็นผู้ร่วมในกระบวนการให้คำปรึกษา มิใช่เป็นผู้รับคำแนะนำเพียงอย่างเดียว ควรทำตนประดุจเป็น "ผู้จัดการ" ในมหาวิทยาลัย โดยประสานงานด้านการบริการตามที่นักศึกษาต้องการ และจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เพื่อความก้าวหน้าของนักศึกษา ส่วน มาเวอริค (Maverick. 1961 : 21) เห็นว่า ควรแนะนำให้นักศึกษานิยามถึงสภาพและลักษณะของแต่ละคนในฐานะ "ผู้เทศก์" เพื่อให้นักศึกษาได้พิจารณาถึงการใช้ชีวิตการเรียนในมหาวิทยาลัย และสิ่งที่ได้กระทำมาตามความสนใจและอุดมคติต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่ง วิลเลียมสัน (Williamson. 1961 : 190) เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องรู้เทคนิคการถ่ายทอดหรือแปลความหมายเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา โดยการให้การสังเกตและคำนึงถึง

ความสนใจ ฐานะการเงิน สุขภาพ นิสัยและทัศนคติของนักศึกษาด้วย และถ้าจะต้องพบกับ นักศึกษา คอมฟอร์ท (Comfort. 1985 : 16) ให้ความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรรหา โอกาสพบกับนักศึกษา ใ้ที่ซึ่งจัดไว้เป็นส่วนเล็กน้อยโดยเฉพาะ เพื่อความเหมาะสมในการให้ คำปรึกษา

จะเห็นได้ว่า ในการให้คำปรึกษานั้น จะต้องประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ ผู้ให้ คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ซึ่งในการจัดอาจารย์ที่ปรึกษานั้น เลวิน และไวน์การ์ท (Levine and Weingart. 1973 : 13) กล่าวว่า หากมีการจัดอาจารย์ที่ปรึกษาที่ บรรลุใหม่ - ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเพียงเล็กน้อยมาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ เท่ากับเป็นการสร้างความล้มเหลวในการให้คำปรึกษา ส่วน ลินดา (Linda. 1987 : 1404 - A) มีความเห็นว่า ถ้าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสม เพื่อทราบถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา แม้พยายามที่จะช่วยนักศึกษาจัดปัญหา ก็ไม่ อาจจะช่วยเหลือนักศึกษาได้ ซึ่ง สุมณ อมรวิวัฒน์ (2518 : 120 - 123) ได้ให้ ข้อเสนอแนะที่ควรปฏิบัติในการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ลักษณะรายวิชา และวิธีจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจ แจ่มแจ้งและถูกต้อง
2. ศึกษาระเบียบ และกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยและของคณะอย่างละเอียด พิจารณาถึงข้อยกเว้น และการยึดหยุ่นในข้อปฏิบัติต่าง ๆ
3. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนิสิตในความดูแล และพยายามรู้จักนิสิตอย่างละเอียดพอสมควรในด้านต่าง ๆ ทำให้นิสิตเกิดความสบายใจ และไว้วางใจในตัว อาจารย์ที่ปรึกษา
4. มีการติดต่อปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดในหมู่อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมกัน เพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปรับปรุงการดูแลนิสิตได้ดีขึ้น
5. จัดเวลาให้คำปรึกษาแก่นิสิตในความดูแลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้อาจารย์ และนิสิตได้ทราบข่าว และปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างทันต่อเหตุการณ์

6. เก็บข้อมูลและเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนิสิตในความดูแลไว้อย่างมีระบบระเบียบ

7. ตลอดเวลาที่นิสิตศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาควรทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสถาบัน ผู้บริหาร คณะอาจารย์ และนิสิต เพราะการติดต่อสื่อสารกันอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามลำดับขั้นตอนจำเป็นมาก

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2531 : 51 - 52) ได้เสนอข้อควรปฏิบัติสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ทราบและเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ลักษณะรายวิชา วิธีจัดการเรียนการสอนของคณะ กฎ ข้อบังคับ และระเบียบต่าง ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาปริญญาบัณฑิต เพื่อให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ถูกต้องแก่นิสิต

2. ในการวางแผนและให้ความเห็นชอบการลงทะเบียนเรียนของนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาควรศึกษาโครงสร้างของหลักสูตรควบคู่กับตารางสอนและเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการลงทะเบียน

3. ติดตามผลการเรียนของนิสิตอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะนิสิตสถานศึกษาขั้นต้น

4. ตรวจสอบผลการลงทะเบียนเรียนของนิสิตตลอดหลักสูตร โดยตรวจสอบเมื่อนิสิตเรียนจบภาคการศึกษาปลายของปีรองสุดท้ายที่จะสำเร็จการศึกษา

5. รวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการศึกษาของนิสิตตั้งแต่เข้าศึกษาจนจบการศึกษา โดยทำเป็นแฟ้มประวัติ แฟ้มดังกล่าวจะช่วยอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างมากในการให้คำปรึกษาทางวิชาการ

6. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการและแหล่งให้ความช่วยเหลือ เช่น หอพัก แหล่งทุน การหารายได้พิเศษ แหล่งอาชีพ ตลอดจนกิจกรรมนิสิต เพื่อให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นิสิตในความดูแล

7. ควรสละเวลาพอสมควรให้แก่นิสิตทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มโดยกำหนดวัน เวลาที่แน่นอน

8. ควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับนิสิต วางตัวเป็นกันเองและใกล้ชิดกับนิสิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับนิสิต

9. ศึกษาภูมิหลังของนิสิตในครอบครัวแต่ละคน และเก็บรักษาข้อมูลนั้นให้เป็นความลับ

10. ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างสถาบัน ผู้บริหาร ณาจารย์ และนิสิตในครอบครัว โดยให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ อย่างเที่ยงธรรมและสุ่มรอบคอบ

อนึ่ง ในการปฏิบัติงานการให้คำปรึกษานั้น อาจมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกิดขึ้นได้ โดยที่อาจเกิดจากผู้ให้คำปรึกษาคือ อาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้รับคำปรึกษาคือนักศึกษา ซึ่งสำหรับผู้ให้คำปรึกษานั้นอาจเกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจอย่างกระจ่างแจ้งในเรื่องบทบาทการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจประสบกับปัญหา หรือข้อขัดแย้งในบทบาทผู้ถ่ายทอดนโยบายของมหาวิทยาลัย เลวิน และไวน์การ์ท (Levine and Weingart. 1973 : 13) และบทบาทของการเป็นเพื่อนที่ได้รับการไว้วางใจจากนักศึกษา หากบทบาทใดบทบาทหนึ่งได้รับการถ่ายทอดผิดพลาดไป หรือต้องแสดงบทบาทมากกว่าหนึ่งบทบาทในขณะให้การปรึกษา แคมเมอร์ และการ์ตเนอร์ (Kramer and Gardner. 1983 : 34 - 36) ส่วน ลิตเติล (Little. 1985 : 34 - 36) ได้กล่าวถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ 3 สถานะ คือ

1. เป็นประหนึ่งผู้ร่วมกลุ่ม ซึ่งคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับคำขอร้อง
2. เป็นประหนึ่งนักพัฒนาหรือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ซึ่งให้การฝึกอบรมและให้คำแนะนำในเรื่องเฉพาะเจาะจง
3. เป็นประหนึ่งสหยาบาลที่สาธิตความรู้ ทักษะ และกระตุ้นให้ใช้ลัทธิตามเหตุอันสมควร แล้วชักจูงไปให้สอดคล้องกับตำแหน่งของอาจารย์ที่ปรึกษา

ส่วน มุลเลอร์ (Mueller. 1961 : 213 - 214) เห็นว่า ปัญหาซึ่งเกิดจากตัวอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่

1. ขาดข้อมูล (Lack of Information) คือ มีความรู้เพียงเล็กน้อยในเรื่องหลักสูตร เนื้อหา ขั้นตอน ข้อกำหนดหรือเกณฑ์ต่าง ๆ และวิชาที่จำเป็นต้องเรียน หรือบางครั้งก็มีข้อขัดแย้งในรายละเอียดต่าง ๆ

2. มืดคติ (Prejudices) เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลเช่นคนทั่วไป จึงอาจมืดคติโดยไม่รู้ตัว บางครั้งอาจใช้เหตุผลของตนเองมาตัดสินใจ ไม่ยึดหยุ่น ทำให้กลายเป็นคนเข้มงวด และอวดภูมิรู้ในการถ่ายทอดกฎระเบียบ

3. บุคลิกภาพไม่เหมาะสม (Unsuitable Personality) อาจารย์ที่ปรึกษาอาจขาดจรรยาบรรณที่จำเป็นในการติดต่อกับความจริงใจ เพราะขาดทักษะของการเป็นผู้ให้คำปรึกษา และขาดความเคารพในเนื้อหาของการสนทนา หรืออาจพยายามดึงไปสู่สถานการณ์ของการให้คำปรึกษา (Counseling Situation) และพยายามให้การนำบัดโดยไม่จำเป็น เป็นต้น

นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาพอจะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างยาวนานได้ หรือนักศึกษาไม่มีความอดทนพอ หรืออาจรีบร้อนเกินไป เป็นต้น หรืออาจรวมไปถึงปัญหาของผู้ให้คำปรึกษาที่มีความล้าสมัยในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่ทราบว่ามีมหาวิทยาลัยมีบริการที่เหมาะสมสำหรับจะช่วยนักศึกษา ในปัญหาด้านส่วนตัวและด้านวิชาการอย่างไรบ้าง และส่วนเรื่องของการไม่มีเวลานั้น ฮิกบี (Higbee, 1979 : 47) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาอาจอยู่ แต่ไม่ว่าง เพราะต้องการใช้เวลาในการเตรียมการบรรยาย ทำวิจัย หรือเขียนบทความมากกว่าที่จะคิดหาเวลาไว้เตรียมการแนะนำ หรือเตรียมข้อมูล เพื่อการให้คำปรึกษา ทั้งนี้เพราะไม่ได้เห็นว่าการให้คำปรึกษาทางวิชาการเป็นกิจกรรมที่สำคัญ จำเป็นต้องปฏิบัติเป็นอันดับแรก เพราะขาดสำนักและสิ่งตอบแทนจากมหาวิทยาลัย สำหรับความสำเร็จหรือความสำคัญในการให้คำปรึกษา

ในทัศนะของ ปราณี เถกิงพล (2520 : 76 - 77) เห็นว่า ในการจัดบริการแนะแนวและให้คำปรึกษาในระดับอุดมศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษามักจะให้ความช่วยเหลือแก่นักศึกษาในปัญหาต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน เป็นต้นว่า มีปัญหาการจับใจความในการอ่านหนังสือ ไม่เป็นปัญหาเกี่ยวกับวิธีการเรียนในมหาวิทยาลัยเพื่อประสพผลดี และไม่รู้จักแบ่งเวลาให้ถูกต้อง

2. ปัญหาส่วนตัว เช่น ปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะและบุคคล ตลอดจนสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

3. ปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือในการจัดหางานอาชีพ หรือการเลือกอาชีพ และความต้องการความรู้ในเรื่องปฏิบัติตนเพื่อความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

นอกจากนั้น อูมา ลุคนธมาน (2519 : 15 - 16) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประสบปัญหาในการให้คำปรึกษา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เวลาที่นิสิตว่างตรงกันเพื่อพบอาจารย์ที่ปรึกษาหาได้ยาก ทำให้ต้องแบ่งการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มย่อย ซึ่งทำให้สิ้นเปลืองเวลา
2. นิสิตมักเชื่อถือคำแนะนำของรุ่นพี่ในการเลือกวิชาเรียนมากกว่าจะเชื่อถืออาจารย์ที่ปรึกษา
3. นิสิตไม่มาพบอาจารย์ที่ปรึกษาตามเวลานัด หรือมาโดยไม่ได้นัดหมายล่วงหน้า
4. นิสิตมักจะมาพบอาจารย์ที่ปรึกษา ในระยะสุดท้ายของปัญหาที่ควรจะได้รับคำแนะนำแล้ว จึงทำให้ไม่สามารถแก้ไขได้ทัน
5. นิสิตไม่เข้าใจระเบียบการเรียนและระเบียบของคณะ
6. บางครั้งนิสิตมีปัญหาแต่ไม่ได้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา
7. นิสิตมักจะมีปัญหาเรื่องการเงิน อาจารย์ที่ปรึกษาจึงต้องออกเงินสำรองให้ก่อน
8. นิสิตไม่ได้ติดตามเรื่องของตนเอง
9. นิสิตมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคณะ

นอกจากนั้น ประกอบ คุปรัตน์ (2530 : 198 - 199) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน เป็นไปในลักษณะตรายาง (Rubber Stamp) โดยการแนะนำวิชาเรียน การเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ นั้น ผู้ให้

คำปรึกษาส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนหรือรุ่นพี่ นอกจากนั้นในด้านปัญหาชีวิตและการพัฒนาส่วนตัว ยังขาดการแนะแนว ขาดระบบที่จะก่อให้เกิดบริการที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาจึงต้องรู้จักรับผิดชอบตนเอง

ภักตรา จันทน์ปัญญาศิลป์ (2519 : 40 - 44) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของ นิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปี พ.ศ. 2519 ด้วยการส่งแบบสอบถามถามอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต ชั้นปีที่ 2 และ 4 จำนวนอาจารย์ที่ปรึกษา 48 คน และ นิสิต 924 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะศึกษาความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับกิจกรรมที่อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการได้ปฏิบัติจริง กับกิจกรรมที่นิสิตต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการปฏิบัติ ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าและแบบปลายเปิด เพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่นักศึกษาได้รับจากอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งทางด้าน การเรียน ด้านส่วนตัว และการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการว่าได้รับมากน้อยเพียงใด และนักศึกษาต้องการได้รับเพียงใด รวมทั้งถามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ให้แก่นักศึกษาว่า ได้ช่วยเหลือเพียงใด และควรจะช่วยเหลือเพียงใด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นิสิตชายและหญิง เห็นว่า ได้รับความช่วยเหลือแนะนำในการเรียน และด้านส่วนตัวในระดับน้อย และมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือด้านการเรียน ในระดับมาก ในด้านส่วนตัวต้องการในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามชั้นปี นิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นว่า ได้รับความช่วยเหลือแนะนำด้านการเรียนในระดับน้อย ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 4 เห็นว่า ได้รับในระดับปานกลาง ซึ่งนิสิตทั้งสองชั้นปี ต้องการได้รับความช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับมาก ด้านส่วนตัว นิสิตทั้งสองชั้นปี เห็นว่า ได้รับความช่วยเหลือในระดับน้อย โดยนิสิตชั้นปีที่ 2 ต้องการได้รับความช่วยเหลือในระดับมาก แต่นิสิตชั้นปีที่ 4 ต้องการในระดับปานกลาง นอกจากนั้นนิสิตชายและหญิง เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ได้อุทิศตนให้กับงานให้คำปรึกษาในระดับปานกลาง

โดยนิสิตชั้นปีที่ 2 เห็นว่า ได้อุทิศตนในระดับน้อย แต่นิสิตชั้นปีที่ 4 เห็นว่า ได้อุทิศตนในระดับปานกลาง และนิสิตทั้งสองชั้นปี ต้องการให้อุทิศตนในระดับมาก

2. อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการทั้งชายและหญิง เห็นว่า ได้ช่วยเหลือนิสิตในด้านการเรียนในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวในระดับน้อย และคาดว่าควรให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียนในระดับมาก แต่ด้านส่วนตัวในระดับปานกลาง

เมื่อจำแนกตามชั้นปีในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 เห็นว่า ได้ช่วยเหลือนิสิตด้านการเรียนในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัวในระดับน้อย และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 2 คาดว่าควรให้ความช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับปานกลาง แต่อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 4 คาดว่าควรให้ความช่วยเหลือในระดับมาก ด้านส่วนตัว อาจารย์ที่ปรึกษานิสิตทั้งสองชั้นปี เห็นว่า ได้ช่วยเหลือในระดับน้อย และคาดว่าควรช่วยเหลือในระดับปานกลาง นอกจากนี้อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการทั้งชายและหญิง และของนิสิตทั้งสองชั้นปี เห็นว่า ได้อุทิศตนให้ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาในระดับปานกลาง ซึ่งทั้งชายและหญิง คาดว่าควรอุทิศตนในระดับปานกลาง โดยอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 2 คาดว่าควรอุทิศตนในระดับปานกลาง แต่อาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 4 คาดว่าควรอุทิศตนในระดับมาก

3. นิสิตเห็นว่าได้รับความช่วยเหลือด้านการเรียนและด้านส่วนตัวในระดับน้อย ส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ เห็นว่า ได้ช่วยเหลือด้านการเรียนในระดับปานกลาง ด้านส่วนตัว เห็นว่า ได้ช่วยเหลือในระดับน้อย นิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ได้อุทิศตนให้ปฏิบัติงานให้คำปรึกษาทางวิชาการในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ค่าความแตกต่างของความคิดเห็นของนิสิต และอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ละอ อุดิกร (2520 : ข - ค) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2520 โดยการส่งแบบสอบถามซึ่งเป็นบุคลากรในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 825 คน แบ่งได้ 3 กลุ่มคือ ผู้บริหารวิทยาลัยครู จำนวน 145 คน อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 182 คน และนักศึกษา

จำนวน 498 คน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบ บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครู และเพื่อศึกษาปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจคำตอบ และแบบปลายเปิด ซึ่งครอบคลุมบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งในด้านคุณลักษณะ หน้าที่ และความรับผิดชอบการดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะเหมาะสม ควรมีอายุระหว่าง 30 - 34 ปี มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การสอนเกินกว่า 3 ปี และควรเป็นผู้ที่วางตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา มีอารมณ์มั่นคง และมีความสามารถในด้านมนุษยสัมพันธ์
2. งานที่อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติมากกว่างานอื่น ๆ คือ การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาในเรื่องหลักสูตรและแผนการเรียน การเลือกวิชา และการลงทะเบียนเรียน วิธีการเรียนและการแก้ปัญหาทางการเรียน การเปลี่ยน ถอน เพิ่ม วิชาเรียน หรือ การลาพักการเรียน และการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อนให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น
3. การดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา ควรพิจารณาคัดเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาโดยให้ภาคต่าง ๆ เป็นผู้คัดเลือกอาจารย์ในภาคเสนอให้ฝ่ายวิชาการพิจารณา ควรเตรียมการก่อนที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ โดยการจัดสัมมนา และควรมีการจัดสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูเดียวกัน และกลุ่มวิทยาลัยครูด้วยกัน อาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนควรรับผิดชอบนักศึกษา 10 - 15 คน จนจบการศึกษาแต่ละระดับ
4. เรื่องที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ อาจารย์ที่ปรึกษามีงานด้านการสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักศึกษาได้เพียงพอ และอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักนักศึกษาได้ทั่วถึง เพราะไม่มีโอกาสได้สอนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล

สุจริต เพียรชอบ และวงศ์ดี เพียรชอบ (2523 : 112 - 115) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาในปี พ.ศ.2523 เกี่ยวกับสภาพการให้คำปรึกษานิสิต ลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นจริง และที่ต้องการของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและอาจารย์ที่ปรึกษา ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาทุกคน และทุกชั้นปี จำนวน 2,250 คน อาจารย์ที่ปรึกษาทุกคน 280 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายหญิงแต่ละคนในแต่ละปีได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ในระดับน้อยมาก ไม่เพียงพอกับความต้องการ คำปรึกษาที่นิสิตต้องการมากที่สุดคือ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะเรียน คำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกสาขาที่จะเรียน ความรู้เกี่ยวกับการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย วิธีการให้คำปรึกษา นิสิตต้องการมากที่สุด ได้แก่ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล บุคลิกลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การพูดจาที่สุภาพ มีกิริยามารยาทดี ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญ ได้แก่ อาจารย์มีงานสอน หรืองานอื่น ๆ มากเกินไป อาจารย์กับนิสิตขาดความสนิทสนมกัน

ชอลดา ขวัญเมือง (2524 : 125 - 135) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาต่อคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่ปฏิบัติจริงและหน้าที่ที่ควรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาในปี พ.ศ.2524 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามหาวิทยาลัยครุภาคเหนือ 5 แห่ง จำนวน 822 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษาเรียงตามลำดับได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความหวังดีและจริงใจกับนักศึกษา มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ น่าเลื่อมใสศรัทธา เข้าใจปัญหาและความต้องการของนักศึกษา หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดี และมีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญอันดับหนึ่ง ได้แก่ มีความหวังดี และจริงใจกับนักศึกษา รองลงมาได้แก่ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความรอบรู้ทันต่อเหตุการณ์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เข้าใจปัญหา

และความต้องการของนักศึกษา เคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ได้ดีและเป็นกันเองกับนักศึกษาตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ที่ปฏิบัติจริงของอาจารย์ที่ปรึกษาปรากฏว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า เรื่องที่ได้ปฏิบัติจริงมาก ได้แก่ อบรมเรื่องกิจกรรมารยาทและคุณธรรมอันดีงาม เรื่องที่ได้ปฏิบัติจริงน้อย ได้แก่ รายงานความประพฤติและผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบตามความเหมาะสม ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นว่า เรื่องที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติมาก ได้แก่ ให้คำแนะนำเรื่องการวัดผล และการคิดคะแนนระบบหน่วยกิต เรื่องที่ได้ปฏิบัติจริงน้อยเหมือนกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาเกี่ยวกับหน้าที่ที่ควรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรปฏิบัติให้มากทุกเรื่อง และควรปฏิบัติมากในเรื่องการปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ติดตามเรื่องราวของนักศึกษาในความรับผิดชอบ ให้คำแนะนำด้านอาชีพ รวบรวมรายละเอียดเกี่ยวกับนักศึกษาและระเบียบและสม และร่วมพิจารณาคัดเลือกนักศึกษาเรียนต่อ และรับทุนประเภทต่าง ๆ

4. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า เรื่องที่มีปัญหามาก ได้แก่ วิทยาลัยไม่ได้จัดสัมมนาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ไม่ได้สอนนักศึกษาในความดูแล ทำให้รู้จักนักศึกษาไม่ทั่วถึง ไม่มีการประชุมพิเศษนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาไม่ติดตามข่าวสารในวิทยาลัย

มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : 215 - 233) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาและปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2526 กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตระดับปริญญาตรีจำนวน 186 คน

และนิสิตจำนวน 558 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2525 จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษาจาก 3 มหาวิทยาลัย มีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีความแตกต่างกันในเรื่องประสบการณ์เกี่ยวกับการสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวนชั่วโมงสอน และจำนวนนิสิตในความรับผิดชอบ มีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีลักษณะการทำงานในตำแหน่งอาจารย์ที่ปรึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูงกว่าความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร

2. นิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง เช่นเดียวกัน นิสิตชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร มีทัศนคติในด้านบทบาทต่อสถาบันอยู่ในเกณฑ์น้อย นิสิตจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร มีทัศนคติในด้านบทบาทการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะด้านส่วนตัวอยู่ในเกณฑ์น้อย สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทัศนคติด้านบทบาทต่อสถาบันอยู่ในเกณฑ์น้อย

3. ปัญหาที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา 3 มหาวิทยาลัย คือ อาจารย์มีชั่วโมงสอนและมิจานานพิเศษอื่น ๆ มาก จึงไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษาและดูแลนิสิตได้ทั่วถึง ส่วนความคิดเห็นของนิสิตจาก 3 มหาวิทยาลัยคือ การขาดแคลนอาจารย์ที่ปรึกษา ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนรับผิดชอบต่อจำนวนนิสิตมากเกินไป

4. ความเห็นที่ได้จากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ การให้คำปรึกษา ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญที่สุดจากทั้งสามมหาวิทยาลัย คือ นิสิตยังไม่เข้าใจบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา และตามทัศนะของนิสิตชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ของทั้งสามมหาวิทยาลัย คือ อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เป็นกันเองกับนิสิต ทำให้นิสิตไม่กล้าเข้าพบ

อัญชลี เศรษฐเสถียร (2525 : 215 - 233) ได้ศึกษาบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างพฤศจิกายน 2525 - 2526 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพศชาย เพศหญิง จำนวนปีที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และตามจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 306 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งเพศชายและหญิง ปฏิบัติบทบาทด้านการลงนามอนุมัติการลงทะเบียนเรียนมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง
2. อาจารย์ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งเพศชายและหญิง มีปัญหาด้านการติดต่อกับนักศึกษาในกรณีจำเป็นมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง
3. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่มีจำนวนปีเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 6 - 10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป ปฏิบัติบทบาทต่างจากกลุ่มผู้ที่มีจำนวนปีเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 1 - 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
4. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่มีจำนวนปีเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่าง 1 - 5 ปี 6 - 10 ปี และตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป มีปัญหาไม่แตกต่างกัน
5. เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 3 กลุ่ม พบว่า ทั้งสามกลุ่มที่มีจำนวนนักศึกษาที่รับผิดชอบระหว่าง 1 - 10 คน 11 -

20 คน และ 21 คนขึ้นไป ปฏิบัติบทบาทไม่แตกต่างกัน โดยจะปฏิบัติบทบาทด้านการลงนามอนุมัติการลงทะเบียนมากที่สุด และปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เฉลิมศรี อธิวาสนพงศ์ และสุธาดา ตั้งตรีจักร (2526) ได้ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาต่อการเป็นที่ปรึกษานักศึกษาและทัศนคติของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ระหว่างกันยายน 2526 - มกราคม 2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ความสัมพันธ์กับนักศึกษา ปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษา ทัศนคติเห็นของอาจารย์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งทัศนคติเห็นของนักศึกษาที่มีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษารุ่นปีที่ 2 ถึงรุ่นปีที่ 6 และตัวอย่างอาจารย์โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น และข้อคำถามในแบบสำรวจของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาแตกต่างกัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ทัศนคติเห็นของนักศึกษา ในด้านการเรียนและลงทะเบียน นักศึกษารุ่นปีที่ 1 รุ่นนี้จะเป็นผู้ช่วยเหลือในด้านการลงทะเบียน คิดเป็นร้อยละ 60.94 ส่วนนักศึกษารุ่นปีที่ 2, 3 และ 4 จะช่วยตัวเอง คิดเป็นร้อยละ 65.41 ส่วนการช่วยเหลือจากอาจารย์หรือเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 10.38 และ 10.16 ตามลำดับ ซึ่งการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ทุกชั้นปี จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา 1 หรือ 2 ครั้ง ในแต่ละภาคการศึกษา เมื่อลงนามในการลงทะเบียน และนักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาไม่เป็นกันเอง ไม่มีเวลาให้นักศึกษาเข้าพบ และไม่คอยแนะนำเมื่อนักศึกษามีปัญหาด้านการเรียนจะปรึกษาเพื่อนมากกว่าอาจารย์ นอกจากนั้นเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยปานกลาง ไม่ว่าจะรับราชการมาก็มีตำแหน่งทางวิชาการในระดับใด หรือมีวุฒิใดก็ตาม

2. ทัศนคติเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาทุกคนเห็นว่า หน้าที่หลักของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ การสอนและติดตามผลการเรียนของนักศึกษาไปจนจบการศึกษา ไม่ควรมีหน้าที่คิดเกรดของนักศึกษา ซึ่งการติดตามผลการเรียนของนักศึกษา จะสอบถามจากตัวนักศึกษา จากอาจารย์ผู้สอน และจากผลการสอบกลางเทอม นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบได้ตลอดเวลาราชการ นอกจากติดบรรยาย และ

อาจารย์ที่ปรึกษายอมรับว่าตนมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยปานกลาง และเห็นว่าจำนวนนักศึกษาที่เหมาะสมกับความรับผิดชอบควรจะประมาณ 6 - 10 คน

ทศพร มณีศรีขำ และคนอื่น ๆ (2527 : 102 - 108) ได้ศึกษาบทบาทของ อาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร ในปีการศึกษา 2526 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันของบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาคุณลักษณะ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ตามความต้องการของผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา เปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริง ในมหาวิทยาลัยศิลปากรปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร และอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งหมด 278 คน ส่วนนักศึกษาใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 651 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา แต่ละกลุ่มมีความคิดเห็นในด้านความต้องการและสภาพที่เป็นจริง เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบแตกต่างกันคือ ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีคุณลักษณะ ตลอดจนทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้บริหาร และนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารเห็นว่านักศึกษาจะมาพบอาจารย์ที่ปรึกษาในระยะสุดท้ายของปัญหา ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขได้ทัน และนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา ไม่มีเวลาไปร่วมกิจกรรมนักศึกษา และสัมพันธ์ภาพระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษามีน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เห็นว่า ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย

มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : 83 - 91) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ ปัญหาและการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ปี พ.ศ. 2527 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ปฏิบัติจริงกับที่คาดว่าควรปฏิบัติ และต้องการให้ปฏิบัติตามลำดับ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานด้านการให้คำปรึกษา

และการดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 196 คน และนักศึกษา 960 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว และด้านอื่น ๆ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับน้อย ควรปฏิบัติให้มากกว่าเดิม โดยควรปฏิบัติมากที่สุดในเรื่อง การให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่อง หลักสูตรและแผนการเรียน ส่วนด้านส่วนตัว ต้องการให้ปฏิบัติมากในเรื่อง การให้คำแนะนำในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และให้คำแนะนำในการวางตัวเมื่อออกไปสู่สังคมภายนอก และด้านอื่น ๆ ในระดับมากคือการจัดหาบุคลากรที่มีประสบการณ์ให้ความรู้เพิ่มเติมแก่นักศึกษา
 2. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีงานสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอ สำหรับนักศึกษาเห็นว่าไม่มีการกำหนดวัน เวลาพบกันแน่นอน ทำให้เกิดความห่างเหิน นอกจากนั้น ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่าอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถรู้จักนักศึกษาได้ทั่วถึง ส่วนวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามักแก้ปัญหาด้วยตัวเองหรือปรึกษาเพื่อนมากกว่า
 3. การดำเนินงานในการจัดการให้คำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้ภาควิชาต่าง ๆ คัดเลือกอาจารย์ในภาคตามความเหมาะสม อาจารย์ที่ปรึกษาควรรับผิดชอบนักศึกษา จำนวน 15 - 19 คน ทั้งอาจารย์และนักศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรกำหนดเวลาพบกันกับนักศึกษาแน่นอนเดือนละครั้ง และไม่ควรใช้เวลาเกิน 1 ชั่วโมงต่อครั้ง นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนควรรับผิดชอบนักศึกษาในกลุ่มอยู่จนจบการศึกษาแต่ละระดับ และนักศึกษาควรจะมีโอกาสเลือกอาจารย์ที่ปรึกษาได้เอง
- สำเนา ขจรศิลป์ (2530) ได้ศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในปีการศึกษา 2529 เพื่อศึกษาโครงสร้าง และสำรวจปัญหาที่เกี่ยวกับระบบ

อาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ ศึกษาการเข้าพบของนิสิต นักศึกษา และศึกษาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อการให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์ รวมทั้งเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาต่อการให้คำปรึกษาของอาจารย์ระหว่างเพศ ระหว่างมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการ ผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 มหาวิทยาลัย รวม 993 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. โครงสร้างที่เกี่ยวกับระบบของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการนั้นทั้ง 3 สถาบัน ได้แต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ซึ่งทั้ง 3 สถาบัน ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ แต่ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติและจรรยาบรรณ และอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนใหญ่มีเครื่องมือที่ใช้ประกอบการให้คำปรึกษาพอสมควร
2. ปัญหาที่เกี่ยวกับระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่สำคัญคือ ขาดข้อมูลในด้านต่าง ๆ ขาดนโยบายและวิธีดำเนินงาน เพื่อให้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษาเกิดขวัญในการทำงาน ทำให้อาจารย์ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ปัญหารองลงมาคือ การขาดเทคนิคในการให้คำปรึกษา
3. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ไปพบอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าเทอมละ 1 ครั้ง อาจารย์ไม่ได้กำหนดตารางเวลา (Office Hour) ไว้ให้เข้าพบ ไม่ได้เรียกนิสิตมาประชุม หรือมาซักถามทุกภาคการศึกษา
4. นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไปในทางที่ดีต่อการให้คำแนะนำปรึกษา และนิสิตนักศึกษาชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการให้คำปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความคิดเห็นต่อการให้คำปรึกษาของทั้ง 3 สถาบัน มีความแตกต่างกันเช่นกัน

ประหยัด สายวิเชียร (2529 : 35 - 38) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2529 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ

ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งในสภาพปัจจุบัน และบทบาทตามความคาดหวัง โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 381 คน ในหลักสูตร 4 ปี กับหลักสูตร 2.5 ปี ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบุคลิกภาพ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีการวางตัวดี ตรงต่อเวลา อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก การเป็นกันเอง การปรับตัวเข้ากับนักศึกษา การมีมนุษยสัมพันธ์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการแนะแนว เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติตนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการแนะนำการเข้าร่วมกิจกรรม การสมัครงาน แนะนำแหล่งเงินทุน การจัดให้มีการปรึกษาหารือแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และแนะนำกลุ่มสอนเสริม เห็นว่าปฏิบัติได้น้อย แต่การเต็มใจให้คำปรึกษาแนะนำปฏิบัติในระดับมาก

3. ด้านการให้ความช่วยเหลือนักศึกษา เห็นว่า การร่วมมือและติดต่อกับผู้ปกครอง และการเอาใจใส่ในสวัสดิภาพและที่พักอาศัย ช่วยแก้ปัญหาทั้งทางตรงและทางอ้อม ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

4. ด้านความรู้ความเข้าใจ เห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ในขอบข่ายของกระบวนวิชาในคณะ เรื่องหลักสูตรและระเบียบของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับดี

5. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพปัจจุบันกับการคาดหวัง พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติตนได้ต่ำกว่าที่นักศึกษาคาดหวังทุกด้าน นอกจากการมีอคติลำเอียงเท่านั้นที่เห็นว่า ไม่แตกต่างจากที่นักศึกษาคาดหวัง

6. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษา หลักสูตร 4 ปี กับหลักสูตร 2.5 ปี ในแต่ละด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นวลจันทร์ รมนารักษ์ (2530 : 93 - 98) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปี พ.ศ. 2530 เพื่อศึกษาทัศนคติและเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่า ได้ให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ด้านสังคมส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับปานกลาง

2. อาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์การให้คำปรึกษามากกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. นักศึกษาเห็นว่า การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ ด้านสังคมส่วนตัว ด้านอาชีพ และด้านทั่ว ๆ ไป อยู่ในระดับน้อย

4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งด้านต่างกับ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาต่ำ คาดหวังและต้องการคำปรึกษาด้านวิชาการมาก

5. นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษารวมทุกด้านต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 มีทัศนคติต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษารวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 ไม่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมและปัญหาในการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา จะเกี่ยวข้องกับตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงนักศึกษาด้วย โดยที่แม้ว่าจะได้กำหนดขอบเขตของหน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการไว้แล้วก็ตาม นอกจากนั้นคุณลักษณะส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา ก็เป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาด้วย อย่างไรก็ตาม ถ้าหากอาจารย์ที่ปรึกษาขาดคุณลักษณะที่ดี ทำหน้าที่บกพร่อง ตลอดจนขาดความรับผิดชอบก็จะนำไปสู่ปัญหาในการปฏิบัติงานได้อย่างเด่นชัดยิ่ง ซึ่งจากการค้นคว้าเรื่องเหล่านี้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาจสรุปว่า กิจกรรมของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ควรปฏิบัติ มีดังนี้

1. ควรใช้เวลาแก่นักศึกษา เพื่อนพบและปรึกษาได้ตามความเหมาะสมอย่างเป็นกันเอง

2. ควรเตรียมข้อมูลและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาได้ในเรื่องหลักสูตร การเรียนการสอน กฎ และระเบียบต่าง ๆ ตลอดจนเรื่องของสวัสดิการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา

3. ควรช่วยเหลือและส่งเสริมนักศึกษา ทั้งด้านวิชาการ การพัฒนาวิชาชีพ และการดำเนินชีวิต

✓ จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น มีสาระสำคัญ กล่าวคือ อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีความประพฤติเหมาะสมเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในทุก ๆ ด้าน นอกจากนั้นยังควรจะต้องเป็นผู้มีความรู้ดีทั้งทางด้านวิชาการและการแนะแนวสิ่งที่สำคัญที่สุดในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาก็ควรจะเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีด้วย ส่วนทางด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะเข้าใจเป็นอย่างดีว่าความรับผิดชอบของงานนั้นไม่เพียงแต่ให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในการวางแผนการเรียนเท่านั้น ยังต้องเป็นผู้ที่ช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจและปัญหาส่วนตัวของนักศึกษาอีกด้วย ความรับผิดชอบอีกส่วนหนึ่งก็คือ การเป็นสื่อกลางระหว่างนักศึกษาสถาบันการศึกษา และผู้ปกครองของนักศึกษา เพื่อให้การติดตามนักศึกษาเป็นไปได้อย่างดี กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจะจัดระบบการให้คำปรึกษาที่ดี ควรได้รับการรับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร โดยอาจจะจัดให้มีการฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษา หรือจัดให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในและภายนอกสถาบัน และควรจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูม (Home Room) ขึ้นในสถานศึกษาด้วย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะเกิดจากการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาเอง เป็นต้นว่า ขาดความรู้ความเข้าใจในการให้คำปรึกษา รวมทั้งขาดข้อมูลต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา เช่น การไม่เข้าใจหลักสูตร เป็นต้น นอกจากนั้นอาจารย์ที่ปรึกษาอาจถือเอาความคิดเห็นส่วนตนมากเกินไป ไม่สนใจและไม่เอาใจใส่นักศึกษาเท่าที่ควร

เมื่อประมวลแล้วจะเห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพและด้านความรับผิดชอบ มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นองค์ประกอบในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจในการศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามสาระสำคัญดังต่อไปนี้คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ๓.๑.๐

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในคณะวิชาต่าง ๆ จำนวน 205 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 และ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 5,849 คน รวมประชากรทั้งหมด 6,054 คน ประชากรทั้งหมดมาจากคณะต่าง ๆ รวม 7 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ คณะเกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช คณะคหกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมเทคโนโลยี คณะวิศวกรรมและเทคโนโลยีการเกษตร และคณะศิลปกรรม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 82 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ชั้นปีที่ 1 และ 2 ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 585 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 667 คน ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	อาจารย์ที่ปรึกษา		นักศึกษา		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิชา						
เกษตรศาสตร์บางพระ	35	14	838	84	873	98
เกษตรศาสตร์นครศรีธรรมราช	21	8	361	36	382	44
คหกรรมศาสตร์	28	11	393	39	421	50
บริหารธุรกิจ	37	15	1,665	167	1,702	182
วิศวกรรมเทคโนโลยี	51	20	1,854	185	1,905	205
วิศวกรรมและเทคโนโลยี						
การเกษตร	17	7	195	20	212	27
ศิลปกรรม	16	7	543	54	559	61
รวม	205	82	5,849	585	6,054	667

✓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่คณะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนดังนี้ ✓

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของ ไลเคิร์ต (Likert's scales)
3. ศึกษาแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาของ สำเนาวัชจรศิลป์ (2533 : ภาคผนวก ก) พรพวรรณ ยศธร (2532 : ภาคผนวก ข) พรธเนภาธรรมวิรัช (2528 : ภาคผนวก) มนต์ชัย เทียนทอง (2527 : ภาคผนวก ก) ทศวรรษมิตรีขำ และคนอื่น ๆ (2527 : ภาคผนวก) และละออ ชุตติกร (2521 : ภาคผนวก) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
4. สร้างข้อคำถามจากข้อมูลในข้อ 1, 2 และ 3 ได้ข้อคำถามทั้งหมด 57 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แก่ รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย อาจารย์ ดร.สมสุข จีระนิจิตร์ รศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา รศ.สุภาพรณ โคตรจรัส ผศ.ดร.ชาญชัย ศิริวัฒน์ เพื่อตรวจแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา ความเข้าใจ และการใช้ภาษา
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง
7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 10 คน และนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 20 คน ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวนรวมทั้งสิ้น 30 คน
8. หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า t มากกว่า 1.75 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าได้ข้อคำถาม 57 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 1.8209 ถึง 7.6026

9. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยการหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของ ครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.9720

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ และตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้านให้ผู้ตอบเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะดังกล่าวเพิ่มเติม

เกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม

เกณฑ์การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษามีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อย
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลางเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับคุณลักษณะของ
อาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์
ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

✓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 โดยดำเนินการ
ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในการแจก
แบบสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปดำเนินการแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างและรับคืนด้วยตนเอง

✓ การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 667 ฉบับ สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา
จำนวน 82 ฉบับ และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 585
ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมด จำนวน 641 ฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด มาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 641 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.10 รายละเอียด
ปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนที่สมบูรณ์ จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวนแบบสอบถาม		
	ที่ส่งไป	ได้รับคืนที่สมบูรณ์	ร้อยละ
อาจารย์ที่ปรึกษา	82	82	100.00
นักศึกษา	585	559	95.55
รวม	667	641	96.10

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนและสมบูรณ์ทั้งหมด มาตรวจให้คะแนนตามค่าน้ำหนักของตัวเลือกที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส - เอกซ์ (Statistical Package for Social Sciences - Version X) ในการหาค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที-เทสต์ (t-test)

4. นำแบบสอบถามปลายเปิดมาจัดกลุ่มของคำตอบ และแจกแจงความถี่ ตามจำนวนผู้ตอบในแต่ละด้าน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสถาบันเทคโนโลยี

ราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน โดยใช้เกณฑ์การนิยามดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 2.33	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.34 - 3.66	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลางเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.67 - 5.00	หมายถึง	ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ t-test

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด ตามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มคำตอบแจกแจงความถี่ (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(Ferguson. 1981 : 49)

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(Ferguson. 1981 : 68)

2. เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยใช้ t-test จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยทัศนียภาพของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยทัศนียภาพของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของทัศนียภาพของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของทัศนียภาพของกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

(Ferguson. 1981 : 192)

3. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา

(α - Coefficient) ใช้สูตร

$$\alpha = \frac{N}{N - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	N	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

(Cronbach. 1970 : 161)

3.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Item analysis)

ใช้ t-test เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{N_H} + \frac{S_L^2}{N_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่คำนวณได้จากความแตกต่างระหว่างคะแนนในแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

\bar{X}_H แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มสูง

\bar{X}_L แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในกลุ่มต่ำ

S_H^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_L^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

N_H แทน จำนวนคนในกลุ่มสูง

N_L แทน จำนวนคนในกลุ่มต่ำ

(Edward, 1957 : 152)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลำดับขั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังตาราง 3 - 5

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ดังตาราง 6

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์แสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	s	\bar{X}	s
1	ด้านบุคลิกภาพ	3.88	0.65	3.50	0.58
2	ด้านความรับผิดชอบ	3.66	0.70	3.09	0.75
	รวม	3.77	0.64	3.29	0.63

จากตาราง 3 แสดงว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, $S = 0.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีความเห็นในด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S = 0.65$) ส่วนด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$, $S = 0.70$)

นักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$, $S = 0.63$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, $S = 0.58$) ส่วนด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, $S = 0.75$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตำบลคลองหลวง

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>				
1.	มีลักษณะที่สามารถไว้วางใจได้	3.94	0.85	3.57	0.84
2.	มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี	3.78	0.82	3.42	0.77
3.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.04	0.71	3.65	0.74
4.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.79	0.86	3.40	0.84
5.	มีลักษณะที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	3.84	0.95	3.32	0.96
6.	มีความสุ่มรอบคอบ	3.90	0.81	3.61	0.78
7.	มีความรักกว้างขวาง ทนต่อเหตุการณ์	3.98	0.92	3.66	0.84
8.	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	3.91	0.77	3.50	0.81
9.	มีความเที่ยงธรรม	3.90	0.90	3.52	0.93
10.	มีศีลธรรม	4.07	0.81	3.57	0.80
11.	มีความเมตตากรุณา	4.09	0.86	3.56	0.83
12.	มีความสุภาพอ่อนโยน	3.87	0.91	3.55	0.86
13.	มีความร่าเริงแจ่มใส	3.83	0.84	3.48	0.92
14.	มีความคล่องแคล่วว่องไว	3.62	0.81	3.30	0.79
15.	มีการปรับตัวที่ดี	3.70	0.81	3.43	0.81

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
16.	มีความขยันขันแข็ง	3.83	0.84	3.52	0.86
17.	มีมนุษยสัมพันธ์	3.98	0.86	3.63	0.88
18.	มีความโอปอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.90	0.88	3.57	0.89
19.	มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี	4.01	0.88	3.55	0.86
20.	มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่องานอาจารย์ที่ปรึกษา	3.78	1.01	3.27	1.01
21.	มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและแนะนำ	3.78	0.98	3.27	0.94
22.	มีวิธีปฏิบัติต่อนักศึกษาคด้วยความซื่อสัตย์	3.65	0.89	3.32	0.89
23.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ	3.85	0.76	3.67	0.82
24.	ตรงต่อเวลานัดหมาย	3.88	0.87	3.46	0.94
25.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี	3.94	0.81	3.54	0.86
26.	รักษาความลับได้ดี	4.06	0.87	3.58	0.86
27.	กระตือรือร้นในการให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักศึกษา	3.82	0.93	3.26	1.04
28.	แต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ	3.89	0.82	3.78	0.81
	รวม	3.88	0.65	3.50	0.58

จากตาราง 4 แสดงว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านบุคลิกภาพโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $s = 0.65$) และเมื่อนิยามเป็นรายข้อ พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 14 "มีความคล่องแคล่วว่องไว" ($\bar{X} = 3.62$, $s = 0.81$) และข้อที่ 22 "มีวิธีปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความยืดหยุ่น" ($\bar{X} = 3.65$, $s = 0.89$) ส่วนข้ออื่น ๆ อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ว่าเหมาะสมในระดับมาก

นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านบุคลิกภาพโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$, $s = 0.58$) และเมื่อนิยามเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ว่าเหมาะสมในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 23 "ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ" ($\bar{X} = 3.67$, $s = 0.82$) และข้อที่ 28 "แต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ" ($\bar{X} = 3.78$, $s = 0.81$) ส่วนข้ออื่น ๆ นักศึกษามีทัศนคติเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความรับผิดชอบ

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>				
1.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน	3.89	0.80	3.38	0.88
2.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของสถาบัน	3.78	0.85	3.26	0.90
3.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของสถาบัน	3.89	0.92	3.15	0.93
4.	ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	3.79	0.89	3.31	0.87
5.	ให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน	3.84	0.91	3.15	1.03
6.	ให้คำแนะนำในการเลือกวิชาเรียน	3.65	1.05	3.03	1.06
7.	ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ	3.71	0.95	3.13	1.03
8.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาที่จะศึกษาค้นคว้า	3.76	0.90	3.06	0.98
9.	ให้คำแนะนำเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อน เพื่อปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น	3.82	0.89	3.03	1.02
10.	ให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตในสถาบัน	3.56	0.89	2.92	0.98

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
11.	ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาส่วนตัว	3.34	1.08	2.75	1.03
12.	ให้คำแนะนำในการวางแผนและกิริยามารยาท	3.63	0.82	3.08	0.98
13.	ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	3.46	0.80	2.87	0.96
14.	ให้คำแนะนำในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	3.50	0.89	2.95	0.98
15.	ให้คำแนะนำในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม	3.62	0.96	3.01	0.98
16.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อน	3.35	0.92	2.76	1.00
17.	ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปรับปรุงบุคลิกภาพ	3.50	0.89	2.98	1.00
18.	ให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะวิชาชีพ	3.65	0.88	3.25	0.99
19.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มี ความอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม	3.66	0.92	3.09	0.97
20.	ให้คำแนะนำในการวางแผนตัวเองเมื่อออกไปสู่วงการ วิชาชีพ	3.68	0.87	3.21	0.98
21.	ให้คำแนะนำเรื่องความก้าวหน้าที่มีในระบบ วิชาชีพ	3.65	0.88	3.18	0.99
22.	ให้คำปรึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ	3.68	0.93	3.11	0.97

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
23.	ให้คำแนะนำเรื่องจรรยาบรรณในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต	3.67	0.93	3.15	0.96
24.	ติดตามและดูแลให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.50	1.01	2.92	1.03
25.	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่	3.61	0.91	3.19	0.98
26.	มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา	3.93	0.95	3.33	1.04
27.	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	3.84	0.82	3.46	0.88
28.	เอาใจใส่นักศึกษาที่อยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด	3.56	1.00	3.01	1.04
29.	ติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาและให้คำแนะนำเพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้	3.51	0.96	2.91	1.06
	รวม	3.66	0.70	3.09	0.75

จากตาราง 5 แสดงว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความรับผิดชอบ โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$, $S = 0.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ว่าเหมาะสมในระดับมาก 13 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 "ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน" ($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.80$) ข้อที่ 2 "ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของสถาบัน" ($\bar{X} = 3.78$, $S = 0.85$) ข้อที่ 3 "ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของสถาบัน" ($\bar{X} = 3.89$, $S = 0.92$) ข้อที่ 4 "ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น" ($\bar{X} = 3.79$, $S = 0.89$) ข้อที่ 5 "ให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน" ($\bar{X} = 3.84$, $S = 0.91$) ข้อที่ 7 "ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ" ($\bar{X} = 3.71$, $S = 0.95$) ข้อที่ 8 "ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาที่จะศึกษาค้นคว้า" ($\bar{X} = 3.76$, $S = 0.90$) ข้อที่ 9 "ให้คำแนะนำเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อน เพื่อปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น" ($\bar{X} = 3.82$, $S = 0.89$) ข้อที่ 20 "ให้คำแนะนำในการวางตัวเมื่อออกไปสู่วงการวิชาชีพ" ($\bar{X} = 3.68$, $S = 0.87$) ข้อที่ 22 "ให้คำปรึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ" ($\bar{X} = 3.68$, $S = 0.93$) ข้อที่ 23 "ให้คำแนะนำเรื่องจรรยาบรรณในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต" ($\bar{X} = 3.67$, $S = 0.93$) ข้อที่ 26 "มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา" ($\bar{X} = 3.93$, $S = 0.95$) และข้อที่ 27 "ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ" ($\bar{X} = 3.84$, $S = 0.82$) ส่วนข้ออื่น ๆ อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง

นักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความรับผิดชอบโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, $S = 0.75$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทุกข้อ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ โดยใช้ t-test ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษามีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน

ด้านที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559		t
		\bar{X}	s	\bar{X}	s	
1	บุคลิกภาพ	3.88	0.65	3.50	0.58	5.47**
2	ความรับผิดชอบ	3.66	0.70	3.09	0.75	6.46**
	รวม	3.77	0.64	3.29	0.63	6.39**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 6 แสดงว่าอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 667 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 57 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.9720 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 667 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 641 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.10

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้านและรวม 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 667 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 57 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่น 0.9720 แบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 667 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 641 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.10

✓ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามและจำแนกตามสถานภาพ
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอสพีเอสเอส เอ็กซ์

(Statistical Package for the Social Sciences - Version X) จากแบบสอบถามคุณลักษณะของอาจารย์ที่ศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ t-test

✓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย สรุปผลตามลำดับได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามความมุ่งหมายข้อที่ 1 ปรากฏว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นเหมาะสมในระดับมาก และด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

นักศึกษา มีทักษะ เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทั้งด้านบุคลิกภาพและด้านความรับผิดชอบ

2. เมื่อเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา มีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีทักษะเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทักษะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตน และมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาซึ่งได้ปฏิบัติเป็นประจำ จึงมีทักษะว่าได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถแล้ว หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ จึงได้พยายามหาเวลาในการให้คำปรึกษาตามแต่โอกาสที่มี เพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเองก็มีงานอื่นที่จะต้องปฏิบัติเช่นกัน หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านบุคลิกภาพ มีความเหมาะสมในระดับมากเกือบทุกข้อ ยกเว้นมีความคล่องแคล่วว่องไว และมีวิสัยทัศน์ต่อนักศึกษาด้วยความยืดหยุ่น ซึ่งเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะกฎระเบียบของสถาบันที่ยังไม่ชัดเจน จึงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษายังไม่เข้าใจขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติต่อไป

ส่วนด้านความรับผิดชอบ มีความเหมาะสมในระดับมากเป็นบางข้อ อาจเป็นเพราะงานของอาจารย์ที่ปรึกษาที่รับผิดชอบอยู่นั้นมีจำนวนมาก จึงทำให้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาลดน้อยลง เป็นผลทำให้การประเมินของอาจารย์นั้น มีความเหมาะสมในระดับปานกลางเป็นบางข้อ X

ส่วนนักศึกษามีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาเข้ามาเรียนในสถาบันต้องปรับตัวหลาย ๆ อย่างให้เข้ากับระบบ เช่น การเรียนสภาพแวดล้อมในสถาบัน นักศึกษาบางคนไม่สามารถปรับตัวได้ ทำให้เกิดปัญหาขึ้น จึงมีความต้องการคำปรึกษา และมีความคาดหวังว่า นักศึกษาควรจะได้รับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา เพียรชอบ และวรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 114) เกี่ยวกับสภาพการให้คำปรึกษานิสิตที่เป็นจริงและที่ต้องการของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็พบว่า นักศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำปรึกษามากกว่าที่เป็นจริง หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเวลาพอจะพูดคุยหรือให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาอย่างยาวนานได้ หรือนักศึกษาไม่มีความอดทนพอ หรืออาจรีบร้อนเกินไป หรืออาจรวมไปถึงปัญหาของผู้ให้คำปรึกษาที่มีความล้าสมัยในเรื่องความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ไม่ทราบว่าสถาบันมีบริการที่เหมาะสมสำหรับจะช่วยนักศึกษา ในปัญหาด้านส่วนตัวและด้านวิชาการอย่างไรบ้าง และส่วนเรื่องของการไม่มีเวลานั้น อิกบี (Hisbee, 1979 : 47) กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาอาจอยู่ แต่ไม่ว่าง เพราะต้องการใช้เวลาในการเตรียมการบรรยาย ทำวิจัย หรือเขียนบทความมากกว่าที่จะคิดหาเวลาไว้เตรียมการแนะนำหรือเตรียมข้อมูล เพื่อการให้คำปรึกษา ทั้งนี้เพราะไม่ได้เห็นว่าการให้คำปรึกษาเป็นกิจกรรมที่สำคัญ จำเป็นต้องปฏิบัติเป็นอันดับแรก เพราะขาดสำนักและสิ่งตอบแทนจากมหาวิทยาลัย สำหรับความสำเร็จหรือความสำเร็จในการให้คำปรึกษา หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีภารกิจด้านการสอนและอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้เต็มที่

ผลการศึกษาค้นคว้าเป็นรายด้าน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังต่อไปนี้

1.1 การที่อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านบุคลิกภาพว่าเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับบุคลิกภาพ อันได้แก่ มีความร่าเริงแจ่มใส มีความสุภาพอ่อนโยน มีความขยันขันแข็ง แต่งกายเหมาะสม มีความคล่องแคล่วว่องไว รู้จักควบคุมอารมณ์ และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน เพราะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพนั้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาพึงมี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจเลียว บรู๊กคิตี และคนอื่น ๆ (2520 : 299 - 302) เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี จะมีองค์ประกอบ 8 ด้าน ดังนี้ ด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพกายและจิต ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการอบรมแนะแนวและปกครอง และด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ในด้านบุคลิกภาพ ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านบุคลิกภาพว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษายังต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในด้านบุคลิกภาพมากยิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ หรืออาจเป็นเพราะบุคลิกภาพยังไม่เหมาะสม ซึ่งมุลเลอร์ (Mueller, 1961 : 213 - 214) เห็นว่าปัญหาซึ่งเกิดจากตัวอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาอาจขาดจรรยาบรรณที่จำเป็นในการติดต่อกับความจริงจัง เพราะขาดทักษะของการเป็นผู้ให้คำปรึกษา และขาดความเคารพในเนื้อหาของ การสนทนา หรืออาจพยายามดึงไปสู่สถานการณ์ของการให้คำปรึกษา และพยายามบังคับ โดยไม่จำเป็น หรือมีอคติ เนื่องจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปุถุชนเช่นคนทั่วไป จึงอาจมีอคติโดยไม่รู้ตัว บางครั้งอาจใช้เหตุผลของตนเองมาตัดสินใจไม่ยึดหยุ่น ทำให้กลายเป็นคนเข้มงวดและอวดความรู้ในการถ่ายทอดกฎระเบียบ ซึ่งทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาจารย์ที่ปรึกษา หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่เข้าใจถึงความต้องการของนักศึกษา หรืออาจเป็นเพราะตัวของนักศึกษาเองที่ยังปรับตัวไม่ทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลง

อาจทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่าเหว่ลั่นสน ขาดที่พึ่งและที่ปรึกษา เกิดปัญหาทางด้านการเรียนและการปรับตัวตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุให้นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะการที่สถาบันขาดนโยบาย ขาดหลักการที่ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.2 การที่อาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา ในด้านความรับผิดชอบว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ละคนต้องปฏิบัติภารกิจประจำ ได้แก่ การสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการ และอาจมีภาระงานพิเศษอื่น ๆ ทำให้ไม่สามารถอุทิศเวลาได้ตามความเหมาะสม ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาได้ไม่เต็มกำลังความสามารถ ประกอบกับความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาเป็นเรื่องพิเศษที่มีใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา จึงทำให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตระหนักว่า ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละออง ชูติกร (2520 : ข - ค) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีงานด้านการสอนและงานพิเศษอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะให้กับนักศึกษาได้เพียงพอ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : 203) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยส่วนรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ ร่มณรงค์ (2530 : 90) เกี่ยวกับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษานายบาล พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับปานกลาง ซึ่งมีแนวโน้มว่าส่วนใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษายังไม่มีเวลาเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาในด้านความรับผิดชอบว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทุกข้อ อาจเป็นเพราะอาจารย์

ที่ปรึกษามีภารกิจด้านการสอนและอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจด้านการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเต็มที่ และประกออบกับนักศึกษาเองก็ไม่มีเวลาว่างพอที่จะไปพบอาจารย์ที่ปรึกษาได้ เนื่องจากต้องฝึกปฏิบัติงานไปพร้อมกับการเรียนจึงไม่มีเวลาและโอกาสที่จะไปพบเพื่อปรึกษามากเท่าที่ควร ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี สิงห์ไข่มุกข์ (2526 : 215 - 233) พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 2 และ 4 ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง นอกจากนั้นในคำถามปลายเปิดของการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ในด้านความรับผิดชอบนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะว่าให้อาจารย์ที่ปรึกษามีความรับผิดชอบต่อศึกษามากกว่านี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา อาจเป็นเพราะนักศึกษาซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลาย มีความต้องการอิสระ เป็นตัวของตัวเอง สามารถแก้ปัญหา ตลอดจนตัดสินใจหาบางประการได้ด้วยตนเอง และช่วยตัวเองได้ จึงไม่เข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจึงมีโอกาสให้คำปรึกษาไม่มากเท่าที่ควร

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานต่าง ๆ ที่จะต้องดำเนินการอยู่มาก แต่ก็ได้แบ่งเวลาให้คำปรึกษาเท่าที่มีเวลา จึงมีทัศนคติว่าการปฏิบัติหน้าที่นั้นได้ปฏิบัติเต็มความสามารถแล้ว แต่ในด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษามีทัศนคติไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษายู่ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่เหมือนกันและมีแนวโน้มนความคิดที่ไปในทางเดียวกัน จึงมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีความเป็นกันเองกับนักศึกษา จึงทำให้มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกัน และเข้าใจในสิ่งที่เหมือนกัน สำหรับในเรื่องอื่น ๆ นั้น อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนคติว่าเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษามีความรู้ในบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และมีประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ซึ่งปฏิบัติเป็นประจำ หรืออาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่คิดว่าได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถแล้ว ส่วนนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ เรื่องการใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ และการแต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณลักษณะดังกล่าวของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นอยู่ในระดับที่เหมาะสมแล้ว ส่วนในเรื่องอื่น ๆ นักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทุกข้อ อาจเป็นเพราะนักศึกษาในฐานะผู้รับบริการ อาจมีความคาดหวังต่อการให้บริการจากอาจารย์ที่ปรึกษาค่อนข้างสูง สำหรับด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับและนโยบายของสถาบัน การให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาที่จะศึกษาค้นคว้านั้น อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะอาจารย์ที่ปรึกษาตระหนักว่ามีคุณวุฒิสูงและมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาการในหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งมีความรู้เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสถาบัน และสามารถให้คำปรึกษาได้เป็นอย่างดี ส่วนนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่ได้รับคำแนะนำหรือชี้แจงจากอาจารย์ที่ปรึกษาหรือสถาบัน จึงทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจเกี่ยวกับการมีอาจารย์ที่ปรึกษาว่ามีความสำคัญต่อนักศึกษาอย่างไร ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษายังต้องการความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าที่อาจารย์ที่ปรึกษาได้ปฏิบัติอยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับมาก อย่างไรก็ตามนักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงเสนอว่าสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาและฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุง

ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา หน้าที่ และความรับผิดชอบของ อาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งให้อาจารย์ที่ปรึกษาไปศึกษาดูงานในสถาบันอุดมศึกษาภายใน ประเทศ ซึ่งเป็นสถาบันที่มีระบบการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หรือสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อจะได้นำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ และบริการแก่นักศึกษาได้อย่างเหมาะสม เป็นการส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ควรจัดทำคู่มือแนะแนว จัดประชุม สัมมนา โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านแนะแนวมาให้ความรู้ และจัดฝึกอบรมอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับนักศึกษานั้นทาง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาว่าอาจารย์ที่ปรึกษา นั้นมีความสำคัญต่อนักศึกษาอย่างไรบ้าง เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการมีอาจารย์ที่ปรึกษา โดยการจัดประชุม ประชุมนิเทศ ปัจฉิมนิเทศ และการกำหนดตาราง เวลา (Office Hour) ไว้ให้เข้าพบ เพื่อที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

✓ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะในด้านบุคลากรและด้านความรับผิดชอบดังนี้

1. ด้านบุคลากร จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะว่าเหมาะสม ในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงเสนอว่าสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล ควรพัฒนาด้านบุคลากรให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยส่งให้อาจารย์ ที่ปรึกษาไปประชุม และฝึกอบรมในสถาบันพัฒนาบุคลากร หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ และให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทำการศึกษาวิจัยด้านบุคลากรของอาจารย์ที่ปรึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่นักศึกษาต้องการ โดยนำผลที่ได้จาก การวิจัยเสนอต่อฝ่ายวิชาการและฝ่ายแนะแนว เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการจัดทำคู่มือ แนะแนว สำหรับแจกให้กับอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาที่ดีต่อไป

✓ 2. ด้านความรับผิดชอบ จากผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา มีทัศนะว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยเสนอว่าสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ควรพัฒนาอาจารย์ที่ปรึกษาโดยส่งไปศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา การปฏิบัติหน้าที่ และความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา หรือให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทำสรุปผลการวิจัยจากงานวิจัยต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อที่จะให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้อ่านและเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มขึ้น หรือสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจัดให้มีการประชุมสัมมนาขึ้นระหว่างฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแนะแนว และอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงหลักการ จุดมุ่งหมาย และวิธีปฏิบัติงาน ตลอดจนจัดให้มีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษา และมีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทั้งก่อนที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะปฏิบัติงานและในระหว่างปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางที่ดีแก่อาจารย์ที่ปรึกษาในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมาย และเพื่อให้อาจารย์ที่ปรึกษาเกิดความกระตือรือร้น และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้วยการขำรูงขวัญ และให้กำลังใจ แก่อาจารย์ที่ปรึกษาอย่างจริงจัง โดยพิจารณาให้ภาระหน้าที่ดังกล่าวเป็นผลงานที่สามารถนำมาใช้ประกอบในการเสนอขอตำแหน่งทางวิชาการได้ รวมทั้งนำไปพิจารณาเป็นความดีความชอบ เพื่อการเลื่อนตำแหน่งและเงินเดือนด้วย ✓

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบของระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เหมาะสม สำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาตามที่คณะของผู้บริหารใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกมินทร์ คล้ายวงศ์. ความคิดเห็นของผู้บริหารและนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการนักศึกษา
ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7
(พ.ศ. 2535 - 2539). หน้า 1. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2535.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต. หน้า 51 - 52. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เฉลิมศรี อธิวาสนวงศ์ และสุชาดา ตั้งตรีจักร. ทัศนคติของอาจารย์ที่ปรึกษาคือการเป็น
ที่ปรึกษานักศึกษา และทัศนคติของนักศึกษาคืออาจารย์ที่ปรึกษา. งานวิจัยในกระบวนการ
วิชาสถิติ 499 ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- เจลิยว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ :
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2520.
- ชอลดา ขวัญเมือง. การศึกษายาทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครุภาคเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524. อัดสำเนา.
- ทศพร มณีศรีขำ, สายชนม์ สัจจานิตย์ และนิมมวล อุดระ. การศึกษายาทบาทของอาจารย์
ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร. เอกสารหมายเลข 1. สำนักทะเบียนการศึกษา
วิทยาลัยวังท่าพระและหน่วยวิจัยสถาบัน มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- ทองเรียน อมรัชกุล. การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. เอกสารการนิเทศ
การศึกษา ฉบับที่ 244. หน้า 56. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525.
- เทคโนโลยีพระจอมเกล้า, สถาบัน. พระนครเหนือ. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ :
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ, 2523. อัดสำเนา.

เทคโนโลยีราชวมงคล, สถาบัน. รายงานประจำปี 2531. หน้า 1 - 9. กรุงเทพฯ :
สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ, 2532.

ธรรมณู ฤทธิมณี. "ทิศทางการจัดการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชวมงคล," สถาบัน
เทคโนโลยีราชวมงคล. 8(1) : 5 - 11 ; 19 - 21 กรกฎาคม 2533.

๙ นวลจันทร์ รณารักษ์. นวัตกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาพยาบาล
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปรินธิพานิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ประกอบ คู่รัตน์. ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

✓ ประหยัด สายวิเชียร. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเห็นและความคาดหวังของนักศึกษา
ที่มีต่อบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2529.

ปราณี เกกิงพล. การแนะแนวและการให้คำปรึกษา. หน้า 76 - 77. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520. อัดสำเนา.

ปรีชา กลิ่นรัตน์. ประวัติและหลักการพลศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษร, 2526.

ปริมล นครินทร์. "อาจารย์ที่ปรึกษา บทบาทหนึ่งของอาจารย์ในสถาบันการศึกษา,"
วารสารศึกษาศาสตร์. 2(4) (ตุลาคม 2528 - มกราคม 2529). หน้า
88 - 92.

พรชูลิ คุณากร. "ความสำเร็จในการสอนระดับมหาวิทยาลัย," สู่การอุดมศึกษา.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

✗ นพพรณ ยศธร. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ ตามที่คณะของอาจารย์
ที่ปรึกษาทางวิชาการและนักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหิดล.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532. อัดสำเนา.

- พรรณิภา ชรรณวิรัช. การศึกษาบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันการศึกษามหาวิทยาลัย
ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- ภักตรา จันทน์บุญาศศิลป์. ความคิดเห็นของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการเกี่ยวกับ
หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ. วิทยานิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.
- มนต์ชัย เทียนทอง. การศึกษานิสิตและความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ,
2527. อัดสำเนา.
- มยุรี สิงห์ไข่มุกข์. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กค.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- มหาวิทยาลัย, ทบวง. รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบันอุดมศึกษา
ของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. หน้า 47. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด ภาพพิมพ์, 2530.
- "ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525," พจนานุกรม. หน้า 190. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- รายงานการประชุมสัมมนาอาจารย์ที่ปรึกษาสโมสรนักศึกษาเรื่อง การปฏิบัติงานฝ่าย
กิจการของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. กรุงเทพฯ : กองบริการ
สำนักงานอธิการบดี วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2530.
- รายงานการประชุมอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการบริหารสโมสรนักศึกษา.
กรุงเทพฯ : ฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2532.

- ละออ ชูติกร. บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. อัดสำเนา.
- วรรณภา ปุณฺณโชติ และวัชรีย์ ทวีพันธ์มี. รายงานผลการวิจัยเรื่องปัญหาของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย และการให้บริการคำปรึกษาแนะแนว. หน้า 203 - 213.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- วัลลภา คุณาลัย. เอกสารการสัมมนา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ม.ป.ป.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. "การรับรองมาตรฐานและวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษา," วารสาร สภาการศึกษาแห่งชาติ. 11(1) : 71 ; 2520.
- ลาโรช บัวศรี. มาตรการพื้นฐานบางประการสำหรับการสร้างครุดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2515.
- สุจริต เฝียรชอบ. "ที่ปรึกษาชี้ทางสว่างไสว," ใน ประมวลบทความเกี่ยวกับหลักสูตร และการสอนระดับมัธยมศึกษา. หน้า 108 - 112. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- สุจริต เฝียรชอบ และวรงค์ดี เฝียรชอบ. รายงานการวิจัยสภาพการให้คำปรึกษานิสิต ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : หน่วยพัฒนาคณาจารย์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. "วิธีการให้คำปรึกษา," อ้างถึงใน สมน อมรวิวัฒน์. "บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา," ใน การสอนและการวัดผลการศึกษา. หน้า 122 - 123. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- สมน อมรวิวัฒน์. "บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา," ใน การสอนและการวัดผลการศึกษา. หน้า 118 - 125. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

- สำเนา ขจรศิลป์. การศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. งานวิจัยส่วนบุคคล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- "ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการส่งเสริมกิจการนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันและอนาคต." ใน สรุปและประเมินผลการสัมมนาผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา. ครั้งที่ 4. หน้า 31. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525.
- รายงานการวิจัยการพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัย. หน้า 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2533.
- สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ. สถิติของนักศึกษาที่ออกกลางคันปี 2530 - 2533. กรุงเทพฯ : สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล, 2534.
- สำออง พ่วงบุตร. "ความสำคัญของครุผลศึกษาต่อวิชาชีพ," สุศึกษา ผลศึกษา และสันทนการ. 7(2) : 183 - 184 ; เมษายน 2524.
- อัญชลี เศรษฐเสถียร. การศึกษายบทบาทและปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. งานวิจัยส่วนบุคคล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2526.
- อุมา สุกสมาน. คู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2519.

- Rostaph, Carles and Marti Moore. "Training Academic Advisors : A Developmental Strategy," Journal of College Student Personnel. 24(1) : 45 - 50 ; January, 1980.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Raw, 1970.
- Comfort, Robert W. "The Key to a Student - Friendly Environment : Student Service," The Journal of Continuing Higher Education. 33(1) : 14 - 16 ; Winter, 1985.
- Dressel, Fred B. "The Faculty Adviser," Improving College and University Teaching. 22(1) : 57 - 78 ; Winter, 1974.
- Edwards, Allen Louis. Technique of Attitude Scale Construction. New York : Appleton Century Crofts, 1957.
- Ferguson George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5rd ed. Tokyo : McGraw-Hill, 1981.
- Guinn, Donna. "The Role of Academic Advisors as Perceived by Faculty, Students, and Administrators," Dissertation Abstracts International. 45(7) : 1991 - A ; January, 1985.
- Habley, Wesley R. "Academic Advisement : The Critical Link in Student Retention," NASPA Journal. 18(6) : 45 - 50 ; Spring, 1981.
- _____. "Organization Structures for Academic Advising : Models and Implications," Journal of College Student Personnel. 24(6) : 535 - 540 ; November, 1983.
- Higbee, Mona T. "Student Advisement Centers : A Timely Idea," Improving College and University Teaching. 27(1) : 47 - 48 ; Winter, 1979.

- Hourvash, Afrasslabi. "A Study of Undergraduate Student Perceptions of Faculty Advising Effectiveness," Dissertation Abstracts International. 48(4) : 833 - A ; October, 1987.
- ✓Kozloff, Jessica. "Delivering Academic Advising : Who, What and How?," NACADA Journal. 5(2) : 69 - 75 ; October, 1985.
- Kramer, Gary L. and others. "Developmental Academic Advising : A Taxonomy of Services," NASPA Journal. 24(4) : 23 - 31 ; Spring, 1987.
- Kramer, Howard C. and Robert E. Gardner. "Advising by Faculty (West Haven : National Education Association, 1983). cited by Virginia N. Gordon, "Book Reviews"," Journal of Higher Education. 55(5) ; September/October, 1983.
- Levine, Arthur, and John Weingart. Reform of Under - Graduate Education. U.S.A. : Jossey-Bass Publishers. 13 - 19 ; 1973.
- Linda A., Kruenzli. "Academic Advising : A Structural Model," Dissertation Abstracts International. 48(6) : 1404 - A ; December, 1987.
- Little, Judit Warren. "Teachers as Teacher Advisors : The Delicacy of Collegial Leadership," Educational Leadership. 43(3) : 34 - 36 ; November, 1985.
- Martinson, William D. "The Role and Duties of Advisors," Improving University Teaching. Education Bulletin, Report of a Pre-Semester Work Conference. 43 : 9 - 11 ; November, 1960.
- Maverick, Lewis A. The Vocational Guidance of College Students. (Cambridge Massachusetts : Harvard University Press, 1926) citing E.G. Williamson. Student Personnel Services in Colleges and Universities. New York : McGraw-Hill, 1961.

Morris, C.G. "Academic Advising and Counseling," University of Michigan College of Literature, Science, and the Arts May, 1973 (Mimeo), citing Charles Bostaph and Marti Moore, "Training Academic Advisors : A Developmental Strategy," Journal of College Student Personnel. 21(1) : 45 ; January, 1980.

Mueller, Hevener Kate. Student Personnel Work in Higher Education. Cambridge Massachusetts : Houghton Mifflin Company, 1961.

Robertson, James H. "Academic Advising in College and Universities," Association Quarterly. 32(3) : 234 ; January, 1958. citing E.G. Williamson, Student Personnel Services in Colleges and Universities. New York : McGraw-Hill Book Company, 1961.

Stickle, Fred. "Faculty and Student Perception of Faculty Advising Effectiveness," Journal of College Student Personnel. 21(3) : 262 - 265 ; May, 1980.

Williamson, E.G. Student Personnel Services in College and University. New York : McGraw-Hill Book Company, 1961.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือแนะนำและแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา

แผนการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

22 กุมภาพันธ์ 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์ที่ปรึกษา/นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ด้วยข้าพเจ้า นางจิตต์ผจง สุขตุงคะ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอกการ
อุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "คุณลักษณะ
ของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล" ซึ่งผลการวิจัยนี้
จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษา ในการปรับปรุงพัฒนาระบบการให้คำปรึกษา
แก่นักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

เนื่องจากผลการตอบแบบสอบถามของท่านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัยครั้งนี้
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความเป็นจริง
มากที่สุด คำตอบของท่านจะถือว่าเป็นความลับและจะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านและผู้ใด
ทั้งสิ้น ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดีและขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางจิตต์ผจง สุขตุงคะ)

นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม
เรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความและกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ให้ตรงตามสถานการณ์ของท่าน

[] อาจารย์ที่ปรึกษา

[] นักศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้และกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว โดยมีน้ำหนักรให้คะแนนดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุดเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับน้อยเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลางเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับคุณลักษณะของ
อาจารย์ที่ปรึกษาหรือเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5
I.	<u>ด้านบุคลิกภาพ</u> แต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ.....			✓		

ในตัวอย่างทำเครื่องหมายที่ระดับปานกลาง แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า
อาจารย์ที่ปรึกษาของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะในระดับ
ปานกลาง

โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามที่กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แต่ละด้าน แล้วพิจารณาว่าท่าน
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อความดังกล่าวในระดับใด และกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่
แสดงระดับความคิดเห็นนั้น

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
	<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>					
1.	มีลักษณะที่สามารถไว้วางใจได้.....					
2.	มีลักษณะ เป็นผู้นำที่ดี.....					
3.	มีความเชื่อมั่นในตนเอง.....					
4.	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์.....					
5.	มีลักษณะที่ช่วยเหลือผู้อื่น.....					
6.	มีความสุขุมรอบคอบ.....					
7.	มีความรู้กว้างขวาง ทันต่อเหตุการณ์.....					
8.	มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า.....					
9.	มีความเที่ยงธรรม.....					
10.	มีศีลธรรม.....					
11.	มีความเมตตากรุณา.....					
12.	มีความสุภาพอ่อนโยน.....					
13.	มีความร่าเริงแจ่มใส.....					
14.	มีความคล่องแคล่วว่องไว.....					
15.	มีการปรับตัวที่ดี.....					
16.	มีความขยันขันแข็ง.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
17.	มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี.....					
18.	มีความโอปอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่.....					
19.	มีความประพฤติเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี.....					
20.	มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่องานอาจารย์ที่ปรึกษา.....					
21.	มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและแนะนำ.....					
22.	มีวิธีปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วยความยืดหยุ่น.....					
23.	ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ.....					
24.	ตรงต่อเวลานัดหมาย.....					
25.	ควบคุมอารมณ์ได้ดี.....					
26.	รักษาความลับได้ดี.....					
27.	กระตือรือร้นในการให้คำปรึกษาและแนะนำแก่นักศึกษา.....					
28.	แต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ.....					

โปรดแสดงความคิดเห็นและ เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
ด้านบุคลิกภาพ.....

.....

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
	<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>					
1.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน.....					
2.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลของสถาบัน.....					
3.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายของสถาบัน.....					
4.	ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น.....					
5.	ให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน.....					
6.	ให้คำแนะนำในการเลือกวิชาเรียน.....					
7.	ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพ.....					
8.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาที่จะศึกษาค้นคว้า.....					
9.	ให้คำแนะนำเพื่อช่วยเหลือนักศึกษาที่เรียนอ่อนเพื่อปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น.....					
10.	ให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตในสถาบัน.....					
11.	ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาล่วงตัว.....					
12.	ให้คำแนะนำในการวางตนและกิริยามารยาท.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
13.	ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน.....					
14.	ให้คำแนะนำในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์.....					
15.	ให้คำแนะนำในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม.....					
16.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อน.....					
17.	ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปรับปรุงบุคลิกภาพ.....					
18.	ให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะวิชาชีพ.....					
19.	ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีความอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม.....					
20.	ให้คำแนะนำในการวางตัวเมื่อออกไปสู่วงการวิชาชีพ.....					
21.	ให้คำแนะนำ เรื่องความก้าวหน้าที่มีในระบบวิชาชีพ.....					
22.	ให้คำปรึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ.....					
23.	ให้คำแนะนำ เรื่องจรรยาบรรณในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต.....					
24.	ติดตามและดูแลให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนอย่างสม่ำเสมอ.....					
25.	เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่.....					

ข้อที่	คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
		1	2	3	4	5
26.	มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา.....					
27.	ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ.....					
28.	เอาใจใส่นักศึกษาที่อยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด.....					
29.	ติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาและให้คำแนะนำเพื่อให้ ช่วยเหลือตนเองได้.....					

โปรดแสดงความคิดเห็นและ เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา
ด้านความรับผิดชอบ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ช่วยให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้อย่างสมบูรณ์

ภาคผนวก ข

หนังสือแนะนำและรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

แผนการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ถนนสุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110
4 กุมภาพันธ์ 2536

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสอบถาม
เรียน

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ที่ ทม 1007/0297 ลงวันที่ 29 มกราคม 2536
2.เค้าโครงปฏิญานิพนธ์ บทที่ 1 และบทที่ 3
3. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ตามที่ได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามในการทำปฏิญานิพนธ์เรื่อง
"คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล"
บัดนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้เสร็จ
เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรด ตรวจสอบแก้ไขสำนวนของข้อความให้ชัดเจนและตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางจิตต์ผจง สุขะตุงคะ)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ รศ.ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย
 วุฒิการศึกษา กศ.บ., กศ.ม., กศ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร)
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี
 สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2. ชื่อ อาจารย์ ดร.สมสุข ชีระนิจิตร์
 วุฒิการศึกษา กศ.บ., ประกาศนียบัตรวิชาเฉพาะชีววิทยา, กศ.ม., Ed.D.
 ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต
 สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ชื่อ รศ.ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา
 วุฒิการศึกษา อ.บ., ค.บ. (เกียรตินิยม) (จพฯ), M.S. in Ed., Ed.D.
 in Higher Education (Indiana)
 ตำแหน่ง รักษาการแทน ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา
 สังกัด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ชื่อ รศ.สภาพรรณ โคตรจรัส
 วุฒิการศึกษา M.S. (Guidance and Counseling)
 ตำแหน่ง หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา
 สังกัด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ชื่อ ผศ.ดร.ชาญชัย ศิริวัฒน์
 วุฒิการศึกษา วศ.บ., MSCE, Ph.D.
 ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและฝึกอบรม
 สังกัด สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (๕)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (๕)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (๕)
1	5.0000	21	3.9886	41	2.9957
2	5.4628	22	4.3205	42	2.7584
3	5.2915	23	4.4382	43	4.3333
4	4.4382	24	1.8708	44	6.8590
5	2.6458	25	2.8284	45	3.3606
6	5.4628	26	2.5934	46	4.2451
7	3.3343	27	2.4944	47	7.6026
8	3.0000	28	5.6408	48	4.3205
9	1.9126	29	2.3406	49	3.6004
10	5.0000	30	5.4628	50	4.7042
11	3.5642	31	2.0161	51	6.0088
12	3.0551	32	3.4157	52	5.1667
13	1.8209	33	4.0249	53	5.6125
14	3.7889	34	6.6193	54	7.5144
15	3.3263	35	4.9651	55	2.8284
16	2.1602	36	3.7947	56	5.6009
17	3.9886	37	3.5555	57	7.0000
18	4.6603	38	5.3762		
19	2.5752	39	4.7932		
20	5.1504	40	4.4382		

ตาราง 8 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษา
ระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา	ค่าความเชื่อมั่น
1. ด้านบุคลิกภาพ	.9481
2. ด้านความรับผิดชอบ	.9611
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ	.9720

ภาคผนวก ง

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา
เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นรายตัว

ตาราง 9 ความถี่ของคำตอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพ	ความถี่ของคำตอบ
1. มีเวลาพบนักศึกษาบ้าง	22
2. ตรงต่อเวลาที่นัดนักศึกษาไว้	18
3. กระตือรือร้นในการให้คำปรึกษา	11
4. ควรแต่งกายให้เหมาะสมมากกว่านี้	10
5. การทำงานควรคล่องแคล่วว่องไว	10
6. มีความจริงใจ	8
7. มีความเป็นกันเองกับนักศึกษา	7
8. มีความยุติธรรมมากกว่านี้	7
9. กล้าแสดงออกในเรื่องที่ถูกต้อง	6
10. มีความเสียสละ	5
11. เป็นแบบอย่างที่ดี	5
12. มีความรักนักศึกษา	3
13. มีความอดทน	3
14. มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3
15. มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา	3

ตาราง 10 ความถี่ของคำตอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาที่ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านความรับผิดชอบ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาด้านความรับผิดชอบ	ความถี่ของคำตอบ
1. มีความรับผิดชอบต่อศึกษามากกว่านี้	19
2. ติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	12
3. แก้ไขปัญหาเรื่องการเรียน	10
4. มีการประเมินระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมทุก ๆ ภาคการศึกษา	8
5. ปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่านี้	7
6. ให้ความแนะนำในเรื่องต่าง ๆ	5
7. ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล	5
8. ขยันศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ	5
9. มีความรู้ทางด้านหลักสูตร	5
10. ส่งเสริมการทำงานวิจัย	4
11. ให้อภัยในความผิดพลาดของผู้อื่น	4
12. มีจรรยาบรรณในการเป็นอาจารย์ที่ดี	3

ภาคผนวก จ

**ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทักษะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล เป็นรายด้านและรายชื่อ**

ตาราง II ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา
ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ด้านบุคลิกภาพ

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559		t
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
<u>ด้านบุคลิกภาพ</u>					
1. มีลักษณะที่สามารถไว้วางใจได้	3.94	0.85	3.57	0.84	3.77**
2. มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี	3.78	0.82	3.42	0.77	3.89**
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	4.04	0.71	3.65	0.74	4.47**
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.79	0.86	3.40	0.84	3.91**
5. มีลักษณะที่ช่วยเหลือผู้อื่น	3.84	0.95	3.32	0.96	4.65**
6. มีความสุขุมรอบคอบ	3.90	0.81	3.61	0.78	3.18**
7. มีความรู้กว้างขวาง ทันท่วงเหตุการณ์	3.98	0.92	3.66	0.84	3.16**
8. มีความสามารถในการแก้ไข้ปัญหา เฉพาะหน้า	3.91	0.77	3.50	0.81	4.39**
9. มีความเที่ยงธรรม	3.90	0.90	3.52	0.93	3.46**
10. มีศีลธรรม	4.07	0.81	3.57	0.80	5.30**
11. มีความเมตตากรุณา	4.09	0.86	3.56	0.83	5.39**
12. มีความสุภาพอ่อนโยน	3.87	0.91	3.55	0.86	3.09**
13. มีความร่าเริงแจ่มใส	3.83	0.84	3.48	0.92	3.27**
14. มีความคล่องแคล่วว่องไว	3.62	0.81	3.30	0.79	3.41**
15. มีการปรับตัวที่ดี	3.70	0.81	3.43	0.81	2.72**

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559		t
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
	16. มีความขยันขันแข็ง	3.83	0.84	3.52	
17. มีมนุษยสัมพันธ์	3.98	0.86	3.63	0.88	3.33**
18. มีความโอ้อ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.90	0.88	3.57	0.89	3.22**
19. มีความประพฤตินเหมาะสมที่จะเป็น แบบอย่างที่ดี	4.01	0.88	3.55	0.86	4.51**
20. มีความเลี้ยสละ อุทิศตนเพื่องานอาจารย์ ที่ปรึกษา	3.78	1.01	3.27	1.01	4.28**
21. มีหลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษาและ แนะนำ	3.78	0.98	3.27	0.94	4.60**
22. มีวิธีปฏิบัติต่อนักศึกษาดด้วยความยืดหยุ่น	3.65	0.89	3.32	0.89	3.12**
23. ใ้ใช้วาจาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ	3.85	0.76	3.67	0.82	1.93
24. ตรงต่อเวลานัดหมาย	3.88	0.87	3.46	0.94	3.75**
25. ควบคุมอารมณ์ได้ดี	3.94	0.81	3.54	0.86	3.96**
26. รักษาความลับได้ดี	4.06	0.87	3.58	0.86	4.71**
27. กระตือรือร้นในการให้คำปรึกษาและ แนะนำแก่นักศึกษา	3.82	0.93	3.26	1.04	4.62**
28. แต่งกายดีเหมาะสมกับกาลเทศะ	3.89	0.82	3.78	0.81	1.13
รวม	3.88	0.65	3.50	0.58	5.47**

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ด้านความรับผิดชอบ

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา		นักศึกษา		t
	N = 82		N = 559		
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
<u>ด้านความรับผิดชอบ</u>					
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน	3.89	0.80	3.38	0.88	4.95**
2. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ของสถาบัน	3.78	0.85	3.26	0.90	4.97**
3. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎ ระเบียบข้อบังคับและนโยบายของสถาบัน	3.89	0.92	3.15	0.93	6.78**
4. ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องหน้าที่และ ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น	3.79	0.89	3.31	0.87	4.72**
5. ให้คำแนะนำในการวางแผนการเรียน	3.84	0.91	3.15	1.03	5.73**
6. ให้คำแนะนำในการเลือกวิชาเรียน	3.65	1.05	3.03	1.06	4.94**
7. ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ได้ผลและ มีประสิทธิภาพ	3.71	0.95	3.13	1.03	4.76**
8. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับแหล่งวิชาที่จะศึกษา ค้นคว้า	3.76	0.90	3.06	0.98	6.07**

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา		นักศึกษา		t
	N = 82		N = 559		
	\bar{X}	s	\bar{X}	s	
9. ให้คำแนะนำเพื่อช่วยเหลือให้นักศึกษาที่เรียน อ่อนเพื่อปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น	3.82	0.89	3.03	1.02	6.60**
10. ให้คำแนะนำในการดำเนินชีวิตในสถาบัน	3.56	0.89	2.92	0.98	5.61**
11. ให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดส่วนตัว	3.34	1.08	2.75	1.03	4.85**
12. ให้คำแนะนำในการวางแผนและกิริยา มารยาท	3.63	0.82	3.08	0.98	4.88**
13. ให้คำแนะนำในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน	3.46	0.80	2.87	0.96	5.39**
14. ให้คำแนะนำในการใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	3.50	0.89	2.95	0.98	4.82**
15. ให้คำแนะนำในเรื่องของคุณธรรมและ จริยธรรม	3.62	0.96	3.01	0.98	5.31**
16. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคบเพื่อน	3.35	0.92	2.76	1.00	5.02**
17. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือในการปรับปรุง บุคลิกภาพ	3.50	0.89	2.98	1.00	4.48**
18. ให้ข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับลักษณะ วิชาชีพ	3.65	0.88	3.25	0.99	3.46**

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา		นักศึกษา		t
	N = 82		N = 559		
	\bar{X}	s	\bar{X}	s	
19. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้มีความอดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม	3.66	0.92	3.09	0.97	4.99**
20. ให้คำแนะนำในการวางตัวเมื่อออกไปสู่วงการวิชาชีพ	3.68	0.87	3.21	0.98	4.11**
21. ให้คำแนะนำเรื่องความก้าวหน้าที่มีในระบบวิชาชีพ	3.65	0.88	3.18	0.99	4.04**
22. ให้คำปรึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ	3.68	0.93	3.11	0.97	5.06**
23. ให้คำแนะนำเรื่องจรรยาบรรณในการทำงานและการดำเนินชีวิตในอนาคต	3.67	0.93	3.15	0.96	4.60**
24. ติดตามและดูแลให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.50	1.01	2.92	1.03	4.77**
25. เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพที่กำลังศึกษาอยู่	3.61	0.91	3.19	0.98	3.62**
26. มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา	3.93	0.95	3.33	1.04	4.90**
27. ศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	3.84	0.82	3.46	0.88	3.71**

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อความ	อาจารย์ที่ปรึกษา N = 82		นักศึกษา N = 559		t
	\bar{X}	s	\bar{X}	s	
28. เอาใจใส่นักศึกษาที่อยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด	3.56	1.00	3.01	1.04	4.55**
29. ติดตามนักศึกษาที่มีปัญหาและให้คำแนะนำเพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้	3.51	0.96	2.91	1.06	4.34**
รวม	3.66	0.70	3.09	0.75	6.46**

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางจิตต์ผจง สุขะตุงคะ
 เกิดวันที่ 16 เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช 2499
 สถานที่เกิด จังหวัดนนทบุรี
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 21/58 ซอยคล้ายอุทิศ ถนนพหลุสงคราม อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี 11000 โทร. 526-5161
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 5 (อาจารย์ประจำแผนกการตลาด)
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาเขตจักรพงษ์ขุนนารถ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
 ถนนวิภาวดีรังสิต เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10400
 โทร. 277-3694, 277-3660

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2518 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการตลาด
 จากโรงเรียนผลิตนณิชการ
 พ.ศ. 2520 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาการโฆษณา
 จากวิทยาเขตณิชการพระนคร
 พ.ศ. 2528 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาการแนะแนว
 จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
 พ.ศ. 2534 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาการจัดการทั่วไป
 จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต
 พ.ศ. 2536 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการอุดมศึกษา
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาศึกษาระดับปริญญาตรี
ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

บทคัดย่อ

ของ

จิตต์ผจง สุระตุงคะ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

ธันวาคม 2536

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 641 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มาตรฐานส่วนประมาณค่าตามวิธีของไลเคิร์ต มีเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ แบบสอบถามที่ส่งไปได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 96.10 สถิติที่ใช้ในการ คำนวณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนน เฉลี่ย โดยใช้ $t - test$

ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับ ปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่า เหมาะสมในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับ มาก ส่วนด้านความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง สำหรับ นักศึกษาที่มีทัศนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลว่าเหมาะสมในระดับปานกลางทุกด้าน

2. เมื่อเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยส่วนรวมพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีทัศนะ เกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษานั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีทัศนะต่อ คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

**CHARACTERISTICS OF UNDERGRADUATE STUDENT ADVISORS
IN RAJAMANGALA INSTITUTE OF TECHNOLOGY**

AN ABSTRACT

BY

JITAPACHONG SUKHATUNGA

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University**

December 1993

This study aimed to investigate and compare advisor and student's opinions toward characteristics of undergraduate student advisors in Rajamangala Institute of Technology by two aspects : personality and responsibility. The subjects consisted of 641 advisors and undergraduate students in the second semester, 1992. Rating scale questionnaires with 57 items were mailed and 96.10% were returned. Statistics used for analyzing data were mean, standard deviation and t-test.

Major findings were as follows:

1. Advisor's opinion toward characteristics of undergraduate student advisors was at the high level. When considered each of the two aspects, it was found that personality of the advisors was rated at the high level while responsibility was rated at the moderate level. The undergraduate students' opinion towards characteristics of undergraduate student advisors was at the moderate level. When considered each of the two aspects, it was found that they were also rated at the moderate level.

2. The opinions of advisors and undergraduate students relating characteristics of undergraduate student advisors were significantly different at the 0.01 level. When considered each of the two aspects, it was found that there was significant difference at the 0.01 level in the opinions of advisors and students toward characteristics of undergraduate student advisors both of the two aspects.